

Synchron

Zpravodaj Českého filmového a televizního svazu FITES

Uvnitř:

FITES protestuje proti policejnímu zásahu v České televizi

Valná hromada potvrdila trend činnosti FITESu

Fotoreportážní návrat k Trilobitům

Úspěšná konference Veřejnost sobě

Vzpomínka na zvukového mistra Miloslava Hůrku

Festivály – Filmfest Zlín, AniFest Teplice, AniFilm Třeboň, Dny evropského filmu, Svět knihy ve filmu, Febiofest

13. Seminář archivního filmu

Cinema Studies

Servis profesionálům

Kritický obzor: Havlovo Odcházení

Rozhovory: Iva Janžurová, Jan Hřebejk, Zita Kabátová

O programu MEDIA

Výstava filmových plakátů Karla Teissiga

Přehlídka Best of Visegrad v Bruselu

Výsledky Českého Iva 2010

Lidice Petra Nikolaeva směřují k premiéře

a další čtení

aras.cz
asociace režisérů a scenáristů

NAPLŇUJE ČT ZADÁNÍ
PODLE SVÉHO KODEXU?
JAK JI PROMĚNÍ
RESTRUKTURALIZACE?
JAKOU MÁ PERSPEKTIVU
DO BUDOUCNOSTI?

veřejnost
sobě

ASOCIACE REŽISÉRŮ A SCENÁRISTŮ
ARAS A FILMOVÝ A TELEVIZNÍ SVAZ
FITES POŘADAJÍ
18. ŘEČNA 2011
14:00-00:00 HOD.
V DIVADLE ARCHA
KONFERENCI O VEŘEJNÉ SLUŽBĚ,
KTEROU SOUČASNÁ ČESKÁ
TELEVIZE NABÍZÍ.

VSTUP ZDARMA, VSTUPENKY LZE
VYZVEDNOUT NA POKLADNĚ DIVADLA ARCHA
PROGRAM NA WEBU WWW.ARAS.CZ

FITES ARAS ARCHA FITES

PODPOŘENO GRANTEM
MINISTERSTVA KULTURY ČR

*Zita Kabátová oslaví 27. dubna 2011 devadesáté osmé narozeniny.
Přejeme všechno nejlepší!*

(Rozhovor se Zitou kabátovou přinášíme na straně 26)

Milí členové, přátelé a příznivci FITESu,

dostává se k vám jarní číslo Synchronu. Máme za to, že se sluníčkem, které o sobě dává vědět čím dál tím víc, je všechno veselejší. Zimy snad už pominuly, přes den chodíme bez bund a kabátů. Ze zásuvek a skříňů jsme vystrachali sluneční brýle. Chuť na zmrzlinu je stále větší. V zahrádkách a na záhonech rozkvétají kytky, med-vědi se probouzejí ze zimního spánku. Zkrátka a dobře – jaro je tu. Asi je většina z nás, i přes pověstnou jarní únavu, přivítala, bez problémů snad proběhla i změna času ze zimního na letní.

Kvete, myslíme si, i FITES. V uplynulém období se nám zase povedlo pár věcí, ozvali jsme se, když bylo potřeba, podnikli jsme různá důležitá jednání. A má to své ohlasy – často slyšíme, že je FITES zase tou starou dobrou profesní organizací, která pomáhá a podporuje. Rozvíjí se i spolupráce s našimi kolegy z dalších seskupení, kupříkladu s Asociací režisérů a producentů. Jsme za to rádi. Naším společným dítětem byla velká a velice úspěšná konference nazvaná Veřejnost sobě. Za značného zájmu odborníků i milovníků filmu proběhla v Divadle Archa (podrobněji se o ní zmiňujeme dále v čísle). Ohradili jsme se proti brutálnímu policejnímu zásahu v budově České televize. Chystáme i další akce, na květen například další Čtvrtletník FITESu.

Ve výkonném výboru došlo k jedné změně: Tomáš Pilát z vážných pracovních důvodů odstoupil z funkce místopředsedy, nahradil ho režisér a spisovatel Jaroslav Černý. Místopředsedové tak zůstávají tři (vedle Jaroslava Černého jsou to Olga Sommerová a Ivan Biel). Na řádné valné hromadě, která se konala v polovině března, byla představena i nová manažerka FITESu, produkční Zdena Čermáková. Užitečnou pracovní schůzku měla i redakce Synchronu s výkonným výborem, manažerkou a redakční radou (píšeme o ní na jiném místě tohoto čísla Synchronu). Potěšitelné je, že redakční rada s elánem pracuje, všem jejím členům patří obrovský dík. Stále platí, že přijímáme jakékoliv připomínky a náměty. Posílejte je, prosím, na mailovou adresu tomas.pilat@rozhlas.cz nebo agata.pilatova@tiscali.cz. Během měsíce bude mít redakce novou – „fitesáckou“ – mailovou adresu, o které budeme samozřejmě při nejbližší příležitosti informovat.

Závěrem tohoto v zásadě optimistického úvodníku jedna záležitost méně příjemná. Prosíme, uhradte členské příspěvky! Někteří členové FITESu nezaplatili ani vloni, letos je situace ještě tristnější. Moc prosíme, pošlete peníze buď na účet (jeho číslo je 0026831021 / 0100) nebo složenkou (byla přiložena k jednomu z minulých Synchronů).

Všem přeje hezké jaro, dobré filmy, konference, semináře a přednášky, spokojenost v osobním životě a zdraví, zkrátka všechno, co chcete!

Redakce a redakční rada Synchronu a výkonný výbor FITESu

Z obsahu

- 2 Ze života FITESu
- 4 Fotoreportáž z udílení Cen Trilobit 2010
- 7 Konference Veřejnost sobě
- 11 Vzpomínka na Miloslava Hůrku
- 12 Festivaly, semináře, diskuse
- 14 Seminář archivního filmu o Herzogovi a Kinském
- 17 Servis profesionálům: trh East Silver, situace kolem projektu Media, Cena Lux
- 18 Kritický obzor – o filmu Václava Havla Odcházení
- 23 Rozhovor s Ivou Janžurovou
- 24 Rozhovor s Janem Hřebejkem
- 26 Rozhovor se Žitou Kabátovou
- 29 Karel Teissig – výstava filmových plakátů
- 31 Výsledky Českého lva 2010
- 32 Internetová kampaň filmu Petra Nikolaeva Lidice
- ... a další čtení

Autoři fotografií: Líba Taylor, Jaroslav Černý, Jana Tomsová, Tomáš Pilát, Archiv Terryho ponožky, Festival Finále Plzeň, Filmfest Zlín, Archiv ČFTA, Archiv Televizního studia Ostrava, Filmexport Home Video, Lucie Jansch, Produkce filmu Odcházení, rodina Miloslava Hůrky.

POZVÁNKA

na

63. Čtvrtletník FITESu panelovou diskusi tentokrát na téma

Autorské smlouvy s ČT

*Proces restrukturalizace v ČT a průhlednost systému
Komunikace ČT s externisty
Tvůrčí a realizační proces*

Těšíme se na vás

**v pondělí 16. května 2011 od 17 hodin
v projekci klubu MAT
Karlovo nám. 19, Praha 2.**

*Přijďte všichni, kdo máte zájem o televizi,
problémy autorských práv a jichž se tato věc týká!*

SYNCHRON, časopis Českého filmového a televizního svazu FITES, Pod Nuselskými schody 3, 120 00 Praha 2, tel./fax 222 562 331. Číslo účtu u Komerční banky Praha-východ je 26831021/0100. Řídí redakční rada: Jarmila Cysařová, Jiřina Hradecká, Marta Šimová (animovaný film), Josef Eismann, Daniel Růžička, Martin Skyba a Zdena Čermáková. Redakce: Tomáš Pilát (šéfredaktor), Agáta Pilátová. Sazba a grafická úprava Nataša Allramová, tisk Agentura Jiří Bruna JB, j.bruna-tisk@seznam.cz. Vychází 6x ročně za finanční podpory Ministerstva

kultury ČR a Nadace ČLF. Evidence MK ČR č. E 13763. ISSN 1213-9181. Inzerce zajišťuje CLOWN CZ, Václavské náměstí 19, 110 00 Praha 1, tel. 234 656 123, fax 234 656 138, info@clown.cz. Expedice DUPRESS Podolská 110, 147 00 Praha 4, tel. 241 433 396, 721 407 486. Toto číslo bylo dáno do tisku 4. dubna 2011. Předplatné 600 Kč (včetně poštovního) je pro členy Fitesu zahrnuto v členském příspěvku. E-mail: tomas.pilat@rozhlas.cz, agata.pilatova@tiscali.cz <http://www.fites.cz>

Filmový a televizní svaz zaslal ústavním činitelům České republiky protestní dopis následujícího znění:

Úřad vlády České republiky
Předseda vlády ČR
Petr Nečas

Parlament České republiky
Poslanecká sněmovna
Předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR
Miroslava Němcová

Senát Parlamentu České republiky
Předseda Senátu Parlamentu ČR
Milan Štěch

V Praze dne 15. března 2011

Vážený ústavní činitel,
Český filmový a televizní svaz (FITES) se připojuje k zásadnímu protestu Odborového svazu Media a Nezávislé odborové organizace ČT proti násilnému zásahu vojenské policie v budově zpravodajství České televize.

Považujeme tento akt za napadení samotného principu svobodného a nezávislého šíření informací a útok na to co pro nás jako pracovníky v audiovizuálních médiích, je snad nejdůležitější – na svobodu slova. Připojujeme se k žádosti o důkladné vyšetření celého incidentu a zároveň také žádáme všechny odpovědné orgány, včetně nejvyšších

představitelů České republiky, o zásadní odmítnutí podobných praktik, které byly součástí minulého totalitního režimu, ale které v žádném případě nepatří do moderní vyspělé demokratické společnosti.

Olga Sommerová,
(místopředsedkyně)

Ivan Biel
(místopředseda)

Na vědomí:

Odborový svaz hromadných sdělovacích prostředků,
náměstí Winstona Churchilla 2, 113 59 Praha 3
Nezávislá odborová organizace České televize,
Kavčí hory, 140 70 Praha 4

O valné hromadě Českého filmového a televizního svazu

Valná hromada FITESu se konala 21. 3. 2011 jako obvykle v Praze 1 na Senovážném náměstí č. 23. Jednání řídila místopředsedkyně FITESu, režisérka Olga Sommerová, od předsednického stolu se na vedení podíleli rovněž další místopředsedové, režiséři Ivan Biel a Jaroslav Černý.

Po volbě návrhové a sčítací komise přednesli zástupci ČT Adam Komers a známý televizní odborový předák Antonín Dekoj souhrnnou zprávu o přepadení televize vojenskou policií. FITES se připojil k protestu proti postupu policistů a zpracoval

i FITES se vzájemně ubezpečily, že ve zdárné spolupráci budou pokračovat. Významnou informativní a komunikační úlohu tu sehráje časopis Synchron. Na valné hromadě se hovořilo také o dopisu předsedům politických stran s ožehavými a aktuálními tématy – změny volby mediálních rad a stížnost radě České televize –, který odeslaly společně obě organizace, ARAS a FITES. Dopis podepsalo 150 signatářů. Jak uvedla Olga Sommerová a následně ve svém příspěvku i režisér Břetislav Rychlík, také v této spolupráci se nadále pokračuje. Politické strany TOP 09, VV a ČSSD reagovaly poměrně brzy, pouze premiér Nečas (a tudíž ODS) teprve

mace o dalších akcích FITESu v nedávno uplynulé době, resp. od minulé valné hromady, i o budoucích aktivitách organizace. Produkční Jana Tomsová, členka výkonného výboru FITESu, podala zprávu o FITESPARTY Karlovy Vary 2010, pro jehož diskusní téma byla zvolena cenzura. V této souvislosti se hovořilo i o přípravě dalšího ročníku karlovarských setkání. Smyslem této akce je mj. zviditelnění FITESu na mezinárodním fóru. Zajímavou informaci o Ceně Františka Filipovského 2010, jež se každoročně koná ve spolupráci města Přelouč a FITESu, podal (v písemné formě) kameraman František Němec. Ten zároveň na slavno-

Místopředsedové FITESu Olga Sommerová a Ivan Biel

Břetislav Rychlík

Petr Kaňka (zástupce ARASu)

dopis, ve kterém policejní akci ostře odsoudil. Zástupci České televize s uznáním ocenili stanovisko naší organizace.

Dalším bodem programu byly informace o konferenci „Veřejnost sobě“, kterou připravil a organizačně zabezpečil ARAS (Asociace režisérů a scenáristů) za spoluúčasti FITESu. Hlavní organizátor Martin Pátek informoval o velice úspěšném debatním fóru; s kladným hodnocením se přidal i předseda ARASu režisér Petr Kaňka; jak ARAS, tak

po dvou měsících. Požadavků, které dopis deklaruje, jsou TOP 09 a VV nakloněny a pokračují v jednání o odpolitizování volby Rady. To je také mj. letitý požadavek FITESu a ARASu.

Věcné a vyčerpávající informace přednesl o novelizaci autorského zákona ředitel DILIA JUDr. Jiří Srstka. Sdílel mimo jiné, že příprava je zase vrácena k připomínkovému řízení – čili jako vždy odsunuta. Takže výsledek jako dřív opět v nedohlednu...

Na pořad jednání valné hromady se dostaly infor-

stním večeru předával cenu FITESu scenáristovi J. Eismanovi. Ve své zpravodajské glose vyprávěl i o úsměvné příhodě záměny oceněné osobnosti s předávajícím, která se díky pohotovosti a eleganci moderátora rychle vyřešila. FITES se v současné době věnuje už přípravám dalšího ročníku.

Velice prestižní 11. ročník Trilobit Beroun 2010 za účasti ministra kultury Jiřího Bessera byl hojně navštíven domácím publikem i hosty a měl kladnou odezvu, neomezující se pouze na lokální ohlas.

Václav Čapek, předseda FITESu Martin Skyba a Jana Tomsová

Členové výkonného výboru FITESu Jana Tomsová a za revizní komisi František Němec

Jiří Krejčík

Vyšly informace v celoplošných médiích a v ČT byl uveden dokumentární film Olgy Sommerové. Průběh i vyznění večera svědčily o tom, že Trilobit si získal přízeň tvůrců i diváků. FITES postupně pracuje na průběžné fotodokumentaci všech ročníků, smyslem je uchování a zpřístupnění oceněných autorů a filmů. Mravenčí systematická práce – a to i na jiných úsecích – je zatím ve FITESu nedočněna a stojí nemalé úsilí těch, kteří vykonávají tuto činnost nadšeně a v čase svého volna.

Členka výboru Kristina Vlachová přednesla informaci o konání Čtvrtletníků v uplynulém období. Byly učiněny první kroky směřující k patentování značek FITES a Synchron, jež by název organizace a jejího časopisu ochránily proti zneužití. To

Jarmila Cysařová

všechno ovšem stojí peníze, i proto FITES vyslal apel na všechny neplatící členských příspěvků: zaplatte, pokladna je prázdná!

Na závěr valné hromady byla členům představena

Agáta Pilátová

produkční Zdena Čermáková v roli manažerky FITESu jako realizátorka činností a úkolů, které vycházejí z jednání sedmičlenného výboru.

Jaroslav Černý

(Pozn. red.: Vzhledem k termínu konání valné hromady nebylo možné zpracovat stenozáznam z jednání, přineseme jej v příštím čísle.)

Synchron rozšiřuje řady spolupracovníků

V úterý 22. března proběhla schůzka zainteresovaných stran, na které se mluvilo o budoucnosti časopisu Filmového a televizního svazu SYNCHRON, především o propojení redakce, redakční rady, výkonného výboru FITESu a všech přispěvatelů. Řeč byla i o kompetencích šéfredaktora, redakce a rady a také o technických otázkách spojených s tvorbou a distribucí časopisu. Šéfredaktorem byl výkonným výborem jmenován Tomáš Pilát. Změny v obsahu časopisu budou poměrně malé, i nadále se budeme snažit o co nejkomplexnější profesní informace, pokud to půjde

(vycházíme přibližně jednou za dva měsíce) o reflexi aktuálního dění, budeme i nadále přinášet informace o práci FITESu a jeho aktivitách, upozornění a pozvánky na semináře, festivaly, odborné konference, přehlídky a výstavy, připomínky možností, které se filmařům v různých oborech nabízejí.

Jana Tomsová vytvořila ze zmíněné schůzky (konala se v prostorách produkční společnosti Studio FÁMA) fotoreportáž, kterou vám nabízíme.

Třetí číslo Synchronu očekávejte v polovině června.

top

Tomáš Pilát a Ivan Biel

Jaroslava Koutská, Tomáš Pilát a Ivan Biel

Ivan Biel, Tomas Pilát, Agáta Pilátová, Zdena Čermáková, Jaroslav Černý a Jaroslava Koutská

Agáta Pilátová, Zdena Čermáková a Jaroslav Černý

Jaroslava Koutská, Jana Tomsová a Tomáš Pilát

Zdena Čermáková, Kristina Vlachová a Jaroslav Černý

FOTOOHLÉDNUTÍ ZA TRILOBITEM 2010

Plakáty lákaly k akci po celém Berouně

Ještě jednou se v tomto čísle ohlédneme za 29. lednem, dnem, který byl v Berouně spojen s cenami FITESu Trilobit. Trilobit a jeho berounský program jsou vlajkovými loděmi činnosti FITESu, proto nás těší příznivé ohlasy jak na Dopoledne s Večerničky, tak i na slavnostní večer s vyhlášením vítězů a projekcemi, které stále docházejí. Všechny zmíněné akce proběhly v kině Mír.

Bez sponzorů by to nešlo

FITES

ČESKÁ TELEVIZE

MINISTERSTVO
KULTURY

Beroun

RWE
The energy to lead

Vápenka Čertovy schody a.s.

Společnost skupiny Lhoist

Rüch
CRYSTAL

Dopoledne s Večerničky měl v režii dramaturg České televize Miloš Zvěřina. Zájem dětí byl obrovský, malí i ti větší se zapojovali se záplem do soutěžení, vyměňovali si názory a živě diskutovali.

Miloš Zvěřina se ptá, děti odpovídají

S výběrem cen pomáhala Zdena Čermáková

V hledišti kina souzněly všechny generace

Miloš Zvěřina to s dětmi umí

V rámci večerníčkovského programu bylo promítáno několik zajímavých snímků z produkce ČT, které reprezentovaly různé výtvarné a animační techniky.

© Radek Pilář

Kočka Linda (kreslený seriál)

Sedmives (kreslená animace)

Strašidla na Kulíkově (ploškový seriál, snímáno kamerou na více plátcích)

Tři prasátka (poprvé v historii Večerníčků byla použita 3D technologie)

Vosa Marcelka (kreslená animace)

Žížaláci (plastelinová technologie)

Karlík, zlatá rybka (loutkový seriál)

Slavnostním vyhlášovacím večerem den vyvrcholil. Moderátorem večera byl Josef Vomáčka, scénář napsali a režírovali Ivan Biel a Jaroslav Černý. Olga Sommerová tu natáčela dokument, který odvysílala 19. února 2011 ČT2. Kompletní výsledky jsme přinesli v minulém Synchronu, teď pro připomenutí několik fotografií.

Režisér Jaroslav Černý a starosta Berouna Tomáš Havel

Ministr kultury Jiří Besser a ředitel vápenky Čertovy schody Jan Šroubek

Ředitel sklárny Růckl Crystal Jiří Růckl a senátor Jiří Oberfalzer

František Filip s Cenou Vladislava Vančury

Kristina Vlachová předává cenu Radimu Procházkovi (za film *Náš první hospodář*)

Starosta Berouna Tomáš Havel předává cenu režisérce Dagmar Smržové (za film *Zachraňte Edwardse*)

... a režiséru Tomáši Škrdlantovi (za film *Nevítaní*)

Režisér Martin Ryšavý přebírá cenu (za film *Medvědí ostrovy*) z rukou ředitele sklárny Růckl Crystal Jiřího Růckla

Režisér Aleš Kisil s cenou (za film *Jindřich Štyrský – mým očím nutno stále házetí potravu*)

Olga Sommerová předává cenu Vratislavu Šlajerovi (za film *Pouta*)

Ocenění Pavel Koutský a Lucie Seifertová (za seriál *Dějiny udatného českého národa*)

Ocenění Martin Dušek a Ondřej Provozník (za film *Ženy SHR*)

Zatím malé, ale už hodně skvělé muzikantky – sestry Tesařovy

Veřejnost sobě – jarmark idejí

Konference o naplňování veřejné služby České televize

Asociace režisérů a scenáristů (ARAS) ve spolupráci s Filmovým a televizním svazem (FITES) a Inventurou demokracie uspořádaly 18. března 2011 v Divadle Archa konferenci s názvem VEŘEJNOST SOBĚ o naplňování veřejné služby České televize. Posláním akce bylo inspirativní formou otevřít téma veřejné služby současné České televize, seznámit přítomné i veřejnost s názory mediálních odborníků, politiků, publicistů, významných kulturních osobností, spolupracovníků ČT i jejího managementu – zkrátka vytvořit kreativní „jarmark idejí“. Což také hlásal podtitul konference. Tímto diskusním fórem se pořadatelé zapojili i do debaty o změnách mediálních zákonů upravujících činnost České televize. Naplňuje ČT zadání svého kodexu? Jak ji promění restrukturalizace? Co je to veřejná služba ČT? Nad těmito i dalšími otázkami se zamýšleli po celé páteční odpoledne a večer účastníci diskusních panelů. Z jednání se připravuje sborník o veřejné službě a perspektivách České televize a její kontroly.

Hezký plakát od Martina Kaisera, že? I v Arše se vyjímal

Program zahájila projekce dokumentu Radima Špačka a Davida Čálka *Bezesné noci* – osobitý a stále živý pohled na televizní krizi před více než desetiletím.

První z panelů nazvaný **Struktura ČT v 90. letech** pojednával o systému producentských center, o přednostech i záporech někdejší organizace výroby pořadů v České televizi, který dával kompetence šéfproducentům a šéfdramaturgům a zároveň je nutil k odpovědnosti, vytvářel zdravou konkurenci a zaručoval demokratičnost. V čem jsou jeho úskalí a proč se od něho ustoupilo?

Další téma, nazvané **Restrukturalizace pro a proti**, se mělo stát fórem pro vrcholový management, kde by vysvětlil důvody, které jej k restrukturalizaci vedly. Jaké výhody přináší nový systém proti minulé struktuře? Jak jej lze srovnat s minulými systémy a s jinými

A bylo o čem mluvit

Jednání to bylo dělné

televizemi veřejné služby? Jaké jsou současné priority ČT v programové skladbě? Kritické hlasy o restrukturalizaci totiž tvrdí, že základní filozofií těchto změn je narušit stávající vazby dramaturgů s autory, že současné struktury nejsou jasné kompetence a vztahy oddělení vývoje programu a programových formátů s řediteli jednotlivých programových okruhů (ČT1, ČT2), ale i vztahy s ostatním vrcholovým managementem, atd.

V panelu **Televize menšinám a pro vzdělávání** se diskutovalo o tom, zda a jak

plní ČT své úkoly ve vztahu k menšinám, zejména národnostním a etnickým, k tělesně i smyslově postiženým, seniorům, neúplným rodinám, opuštěným dětem aj. Přispívá ČT výrazněji k česko-romskému dialogu a dějinné reflexi česko-německých vztahů? Naplňuje ČT svůj kodex, jak je formulován v pasáži *Vzdělávací a osvětové pořady*?

V podvečer se diskutovalo na téma **Co je veřejná služba**. Lze veřejnou službu a veřejnou hodnotu testovat? Lze ji zajistit v komerčním vysílání? K danému tématu byla uvedena i videa s natočenými výpověďmi občanů na různých místech republiky.

Večer patřil debatě o **Televizi jako garantu původní tvorby**, úloze ČT jako producenta původní dramatické, animované a dokumentární tvorby a koproducenta distribučních filmů; hovořilo se o tom, zda stoupá či klesá tato tvorba v řech čísel spolu se zvětšováním vysílací plochy.

Panel **Veřejnoprávní televizní vysílání v zahraničí** se

Diskutující i moderátoři byli věci znalí

Panely byly perfektně připravené

věnoval obsahovým a organizačním formám veřejnoprávního vysílání v Německu i v dalších zemích Evropy.

Televize pod veřejnou kontrolou – tak byl nazván další večerní panel, jenž přinesl představy jednotlivých politických stran o veřejné službě ČT i názory mediálních odborníků a ARASu na změnu zákona a jejich představu systému volby radních.

Panely byly doplněny projekcemi, prostorem pro názory diváků – ať již natočených či živě prezentovaných – a dalšími programovými body.

Konference byla výtečně zorganizována, pozvaní panelisté a hosté vesměs reprezentativní a kompetentní, moderátoři dobře připraveni, prostor pro výměnu názorů svobodný. I když nebyl vždy zcela využit, mimo jiné i proto, že souběžně probíhaly zajímavé diskuse v různých sálech Archy a zájemci se nemožili rozdojit. Proto jich bylo někde více, jinde méně. Ale akci podobného rozsahu patrně nelze řešit jinak.

Vzhledem k termínu uzávěrky *Synchronu* nebylo možné aktuálně zpracovat záznam z hlavních panelových diskusí, proto přineseme přepis v dalším čísle. Nicméně jsme přímo na konferenci i bezprostředně po ní oslovili několik panelistů a hostů a poprosili je, aby k tématům, která byla v „jejich“ blocích projednávána, napsali vlastní reflexe. Třeba ocenit, že nám v šibeničním termínu obětavě vyšli vstříc, za což jim velice děkujeme. Jejich hlasy a ohlasy tedy můžeme uveřejnit už nyní.

(ap)

Hlavní organizátoři akce – Martin Pátek a Petr Koza

Proč jsme uspořádali konferenci Veřejnost sobě

Divadla, jako je Archa v Praze Na Poříčí, označoval kdysi Jan Werich jako taková, do nichž se nevstupuje, ale fárá. V pátek 18. března jsme tam sfárali ve 13.30 hodin a vyfárali po 22. hodině. Byl to maratónský běh za tématem potřeby médií veřejné služby – tedy nekomerčních subjektů, které diváci dotují povinnými poplatky. Výchozím bodem ke konferenci byl společný Otevřený dopis filmařů, spisovatelů, studentů a osobností veřejného života představitelům politických stran k situaci v ČT a v Radách médií veřejné služby.

Akci pořádala Asociace režisérů a scenáristů spolu s FITESem, a proto jsme jednali především o České televizi, zabývali se její současnou restrukturalizací, ale i vzpomínkou na devadesátá léta, kdy fungoval producentský systém, který zajišťoval konkurenční prostředí pro dramaturgy i autory. Debatovali jsme na téma, zda je ČT od stávků politicky nezávislejší, jak zajišťuje solidní podmínky pro původní tvorbu, vzdělávání, zda se dostatečně věnuje menšinám s různými druhy handicapů. Velmi zajímavou byla debata o samotném termínu: „veřejná služba“. A protože třetím spolupořadatelem večera byla studentská Inventura demokracie, která má od svého zrodu v listopadu 2009 ve svém programu také boj za depolitizaci kontrolních institucí, mezi jinými i mediálních rad, závěrečná debata se věnovala nutnosti zákonných změn pro volby členů těchto rad. Konference probíhala ve všech prostorách divadla, časy některých debat se nutně musely překrývat – času bylo totiž méně než témat.

I když z textů konference vyjdou tištěné materiály, ráda bych už teď vysvětlila, proč jsme věnovali tolik prostoru a hlavní večerní čas debatě o problému zákona, který stanoví podmínky pro volby členů mediálních rad.

Veřejnoprávní media byla po roce 1989 samozřejmě odstátněna, ale jejich kontrolní orgány od začátku volily politické strany. Tehdy to bylo nutné – občanská společnost se teprve rodila a jiná alternativa nebyla. První změna byla prosazena až po televizní stávce. (Tu jsme si také připomněli dokumentem Bezesné noci autorů, Štinglovým dokumentem Chaos a živou debatou poté).

Nový zákon už respektuje rozvinutou občanskou společnost, členy rad navrhuji

občanská sdružení, spolky a podobná, zákonem povolená uskupení, ale nebylo specifikováno, která. Politické strany tak mohou – a také to dělají, přes některou, třeba i k tomu účelu právě vytvořenou organizaci, podat návrh na svého kandidáta. Proto velmi často nevíteží nezávislé osobnosti, ale nevyrazní, na politických stranách závislí jedinci. Taková je i současná Rada ČT, jak i v Arše dokázala účast jednoho jediného radního ze všech pozvaných. Ten současnou televizi veřejné služby nazýval televizí STÁTNÍ. a přes opravy i smích publika na označení trval.

Sborník, který by měl z konference vzniknout, ukáže, jak dalece byli schopni pořadatelé, profesí tvůrci filmových a televizních děl oslovit odborníky i kolegy a jak budou těmito materiály schopni zahrnout politiky, kteří o veřejnou debatu opravdu neměli zájem. Z mnoha oslovených a účastí slibujících (s výjimkou senátorů a poslanců ČSSD, kteří neslibovali, měli sjezd), přišel autor návrhu zákona o médiích senátor Jiří Oberfalzer (ODS), poslanec Václav Kubata (TOP 09) a předkladatel zákona v bývalé poslanecké sněmovně Ondřej Liška (SZ). Ten přesně definoval současnou situaci: Ti, které situace médií veřejnoprávní služby zajímá, jsou všichni v tomto sále – až na několik málo dalších.

Oslovený ministr kultury, po svém nástupu tolik vstřícný – viz rozhovor s B. Rychlíkem v jednom z minulých čísel tohoto periodika – se prostřednictvím svých úředníků omluvil a jmenoval za sebe náhradu – šéfa oboru medií pana Brunclíka, jinak tiskového mluvčího ministerstva a bývalého redaktora zpravodajství v televizi Nova. Ten ale bez omluvy nepřišel. Z ministerstva kultury tedy vlastně nepřišel nikdo.

Konference se zúčastnilo několik pracovníků vedení ČT, debata byla otevřená, problémy mezi táborem tvůrců a těmi, kteří v současné době stojí v druhé linii vedení ČT se docela jasně definovaly. Ale sebelepší definice samozřejmě stojí jen na začátku každého řešení. A debata může jen naznačit cestu ze současné situace, pro tvůrce velmi nepřehledné. Z tohoto pohledu byla nejdůležitější a pro tvůrce i diváky nejméně povzbudivá debata o současné restrukturalizaci ČT.

Ljuba Václavová

filmová dokumentaristka, místopředsedkyně ARAS

Autoři – shánějte větší šuplíky! Restrukturalizace v ČT očima autora

Asociace režisérů a scenáristů ARAS uspořádala 18. března v divadle Archa diskusi na téma Restrukturalizace v ČT. Moderoval jsem ji a pro sebe jsem si učinil tyto závěry. Po téměř dvou letech přípravy a skoro třech měsících realizace, se ČT dostává do dalších problémů. Možná se oddělením tvorby a výroby programů dosáhlo silnější kontroly peněžních toků, ale to je asi jediné plus. Zdravá idea, že někdo bude programy objednávat a jiný vyvíjet, může fungovat jedině tehdy, když dramaturgové přestanou hrát s autorem ping pong na nekončícím stole. Posílení dramaturgických kompetencí však nebylo restrukturalizačním cílem a výtky dramaturgů, že se s nimi vedení Vývoje zatím nesešlo, tuto obavu posilují.

Pamatujeme nářky, že kdysi byl systém nastaven tak, že vyhovoval pouze jednomu vkusu, po nějaké konkurenci a soutěži nebyla památka. A podle pravidla, že v ČT je každá změna jen k horšímu, se restrukturalizací podařilo zasáhnout poslední nerv tohoto ochablého organismu. Definitivně padla iniciativa dramaturga! Ten pouze čeká, co si objedná vedení kanálu a pak to buďto má ve svých (nezaplacených!) zásobách, nebo to nechá některému osvědčenému autorovi napsat. Vývoj tím učinil svým povinností zadost. Jenže kanál má představu, že si z nabídek Vývoje bude vybírat pinzetou! Restrukturalizace nastavila podivné pravidlo, že všichni ředitelé jsou partneři! Tudíž si každý bude chtít ukousnout z koláče moci. Rozmělnila se zodpovědnost za vývoj, dílo a program. Celá restrukturalizace vytvořila model ještě nešikovnější, než byl předcházející. Mohlo se přitom vyzkoušet ve světě fungující schéma: rozdat mezi tři až pět dramaturgů tři až pět vysílacích oken s přesným datem vysílání a s danou částkou na výrobu a jednou za rok jejich práci vyhodnotit. Schvalování by bylo určitě rychlejší a průhlednější. Došlo by na vnitřní soutěž, všem by se vrátila krev do tváří! Nyní budeme svědky trápení překomplikovaného hybridu, který dřív nebo později zajde na vnitřní kompetenční pnutí.

Ale možná to dopadne i jinak – dopsáno po schůzce s televizními manažery 30. 3. 2011

Věci se vyvíjejí! Zatímco předchozí dojmy byly podpořeny rozpačitými výsledky jednání s vedením, tentokrát bylo řečeno jasné slovo. Program objednávat kvantitu a žánr, za kvalitu je zodpovědný Vývoj, Program nebude dramaturgům a šéfdramaturgům mluvit do psaní. Autoři nebudou přepisovat podle toho, kdo si to zrovna přečetl. Vypadá to, že vnitřní kompetenční boj je zatím dobojován. A kdyby to tak nebylo, máme se ozvat. Těším se, že bude slyšet jen ticho po pěšině!

Miroslav Adamec, scenárista a spisovatel

Místopředseda ARAS, www.adamecmiroslav.cz

A účast byla opravdu reprezentativní

Restrukturalizace a veřejnoprávnost: jak se to rýmuje

Restrukturalizace a veřejnoprávnost – jak se to rýmuje? Na první ohledání nijak. Adjektivum „veřejnoprávní“ vymezuje právní a ekonomické mantinely specifických organizací, zřizovaných a provozovaných z veřejného zájmu a financovaných z veřejných peněz. A termín „restrukturalizace“ jen označuje proces organizačních změn v České televizi. Nespojil jsem tedy oba pojmy do jediného titulku jen proto, že si chci ulehčit práci a názory na „restrukturalizační“ panel a panel „veřejnoprávní“ (obou jsem se v divadle Archa v rámci pátečního odpoledne „Veřejnost sobě“ aktivně účastnil) popsat v jediném příspěvku? Rozhodně ne. Smyslem probíhajících organizačních změn na Kavčích horách je totiž podle mého soudu zdůraznění oné veřejnoprávní podstaty České televize. Čím jiným je profílce jednotlivých vysílacích okruhů nebo důsledné oddělení vysílatele od producenta a výrobce?

Pro Českou televizi, respektive její druhý program, jsem začal pracovat koncem loňského roku. Tedy v době, kdy základní parametry změn byly již připraveny a nastaveny. Moje výchozí pozice tak byla zcela srovnatelná s odbornou veřejností – nebyl jsem v roli spoluvůdce této koncepce, neznal jsem detailně její parametry, musel jsem jí porozumět. A hned v počátku jsem došel k hodnocení, na kterém nemusím dodnes téměř nic měnit.

Odhlédnu-li od ekonomických aspektů restrukturalizace, které v Arše velmi přesvědčivě na grafech a tabulkami čísel doložil její „architekt“ Pavel Hanuš, je z programového (a tudíž i diváckého) hlediska bezpochyby nejdůležitější profilace jednotlivých vysílacích okruhů. V jejím rámci se Česká televize mimo jiné rozhodla umožnit rozvoj čistě kulturního programu ČT2, jehož dramaturgie už nemusí počítat se sportovními přenosy („Dvojka nesportuje“) ani reprízami pořadů z ČT1, které ještě v loňském roce představovaly takřka 70 % celého obsahu Dvojky.

Z hlediska vysílaného programu jsou tak základními úkoly „Dvojky“ vzdělávat (přispívat k duševnímu rozvoji); zachovávat, zpřístupňovat a výběrově rozvíjet národní i evropské a světové kulturní dědictví; pěstovat jiné formy kultury, umění a zábavy než populární; poskytovat programové služby specifickým menšinám; zaznamenávat a pro budoucnost uchovávat záznamy prchavých umění jako důležité součásti národního kulturního dědictví.

Programovým základem Dvojky jsou původní a převzatý dokument (s akcentem na původní tvorbu, i když v rámci daných finančních limitů), publicistika, umělecké pořady (přenosy a záznamy podstatných děl) a významná kinematografická díla, zařazovaná do vysílání s dramaturgií akcentující odlišné hodnoty, než televizní stanice zaměřené prioritně na vysílání zábavných formátů (zejména v tzv. Filmových klubech). Vedle pořadů s prověřenou kvalitou Dvojka vytváří odpovídající prostor začínajícím tvůrcům i skutečně alternativní tvorbě.

Sport se naproti tomu stal logickou doménou sportující „Čtyřky“ – také díky postupující digitalizaci, díky které dnes mají oba pouze digitální programy ČT (ČT4 a ČT24) celoplošné pokrytí.

Vzhledem k charakteristice programu Dvojky – shodneme-li se na jeho základním vymezení – však zároveň platí, že čistě kvantitativní měřítka úspěšnosti (rating a zejména share) jsou pro hodnocení jeho výkonů pouze doplňkovými údaji, navíc výhradně ve vztahu k přesně definovaným cílovým skupinám. Vedle nich by mělo být hodnotícím kritériem pořadu Dvojky jeho (umělecká) kvalita, kterou by kromě diváka (koeficient spokojenosti) měla hodnotit i odborná veřejnost a členové aka-

demické obce. A rozhodně není možné porovnávat rating a share Dvojky předchozích let (se sportem a reprízami pořadů ČT1) s rokem 2011.

Díky restrukturalizaci stojí dnešní Česká televize na třech základních pilířích: dramaturgii programů (programových okruzích se samostatným vedením), dramaturgii pořadů (ve Vývoji programů a programových formátů) a výrobě pořadů. Pro autory to rozhodně neznamená nesmyslné rozšíření počtu těch, kteří jejich návrhy musí projednat a schválit – a pokud se něco takového stane, je to chyba konkrétních lidí, nikoli vinou nastavení systému.

Jediným partnerem autorů je dramaturgie Vývoje programů a nových formátů, která nabízené náměty odborně posuzuje. Jistě se může stát, že počet přijatelných námětů převyší možnosti vysílatele, který se pak (v rámci vnitřních procesů ČT) podílí na definitivním výběru. Může se stát i to, že námět nezapadne do žádného z vysílacích oken schématu, za které odpovídá vedení toho kterého okruhu. Je-li jeho autor i příslušný dramaturg Vývoje přesto přesvědčen, že by byla chyba námět jen proto nevyužit, pak nebude jistě neobvyklé, pokud o tom vedení vysílacích okruhů bude přesvědčovat – opět v rámci interních procesů.

Z vlastní zkušenosti uplynulých bezmála tří měsíců vím, že někteří autoři považují za výhodné konzultovat své náměty s dramaturgy vysílatele dříve, než jej předloží Vývoji. Žád-nou konzultaci sice neodmítáme, zároveň však stále platí základní pravidlo: partnerem autora je dramaturgie Vývoje, konzultací s vysílatelem autor žádnou výhodu nezíská – ta mu jen může pomoci s orientací v programové strategii vysílacího okruhu. Přes srozumitelně nastavená pravidla určitě zbývá nemálo otázek, které už spíše než se samotnou restrukturalizací souvisejí s programovou strategií a naplňováním smyslu existence televize veřejné služby. Například: mají vysílací okruhy správně nastavené proporce vysílaných formátů a témat? Kde jsou hranice výlučnosti vysílaných pořadů, respektive jak silná ještě musí být menšina diváků, které určujeme konkrétní pořady? Jak a kde budeme hledat objektivně kritická hodnocení pořadů, u kterých nevystačíme s kvantitativními měřítky? Je lepší umožnit vznik menšímu počtu dražších projektů nebo většímu počtu finančně méně náročných (za předpokladu kvality obou typů)?

Na tyto a další otázky bychom měli odpovědi hledat společně. Přes názorové střety totiž chceme – alespoň jsem o tom přesvědčen – totéž: kvalitu (a tudíž i potřebnost) vysílání televize veřejné služby, bez které by se náš televizní svět dříve či později smrsknul do jedině, velké růžové zahrady.

Vlastimil Ježek

manažer komunikace ČT2

Babylon se snaží podávat jiné zprávy o cizincích

Jedním z panelů březnové konference Veřejnost sobě byla i sekce Televize menšinám a pro vzdělání. Mohu potvrdit, že téměř všechna média, pokud už se zmiňují o cizincích v naší zemi, reflektují především události s nějakým skandálním nebo kriminálním kontextem. Neexistují pozitivní zprávy o jiných národnostech. Společnost – a to také „zásluhou“ médií – sklouzála k určité schematičnosti. Když se mluví o menšinách, stočí se diskuse automaticky k Romům. Stejnou zkušenost přináší i pohled na Vietnamce, Ukrajince či Jugoslávce. Proto se náš pořad *Babylon* snaží o to, aby se stal jakýmsi protipólem této jednostranné mediální masáže a ukázal, že tady žije řada úžasných lidí s kořeny v jiných zemích.

Babylon vzniká v Centru publicistiky a dokumentu ostravského studia České televize. Jeho zrod byl pro-

vázen mnoha těžkostmi, ale s příchodem Ilji Racka do čela tohoto studia nabyla myšlenka vytvoření centra menšinového vysílání reálné podoby; představuje ji právě týdeník *Babylon*.

První vysílání proběhlo 9. ledna 2004 v 18.40 hod. na ČT2. Jeho obsahovou náplní jsou příspěvky ze života národnostních menšin a cizinců, zaměřené obecněji na kulturní bohatství a zvyky, které si s sebou přinesli z původní vlasti, způsob jejich uchovávání, rozvíjení, případně proměn v českém prostředí. Obecné aspekty začleňování se do naší společnosti, dlouhodobé i každodenní problémy soužití jsou doplňkem i kontrapunktem obsahu magazínu a tvoří jakési zrcadlo pohledů zvenčí na naši národní povahu i aktuální dění; představují je osobnosti našich spoluobčanů jiné národnosti. Jejich pohledy prohlubují

obecné povědomí například o národnostech, které v minulém režimu byly předurčeny k zániku. To se týká především Rusínů. Snahou tvůrců je informovat i o tom, jaký osud potkal například moravské Chorvaty po druhé světové válce, kdy je komunistická mašinérie násilím vystěhovala z jejich domovů na Mikulovsku a Drnholecku, které obývali stovky let. Nevyhýbá se ani vysvětlování, proč je pro značnou část Evropy urážkou akceptovat prohlášení představitelů jedné z postjugoslávských republik, kteří si přivlastnili odkaz Filipa a Alexandra Makedonského.

Babylon má obdobný cíl i tehdy, kdy podává zprávu o životě Čechů, kteří žijí mimo území naší republiky. Jako jediný televizní formát vůbec koncepčně přináší na obrazovky zprávy o životě Čechů coby národnostní menšiny na Slovensku a v Chorvatsku. Naše společ-

Ostraváci natáček s A. J. Liehmem

nost jakoby často zapomínala na tyto své „děti“ žijící v cizině, a tak obecně povědomí o Čechách v zahraničí či nositelích „češství“ v zahraničí chybí. Navíc jejich postřehy a zkušenosti jsou vítaným příspěvkem do diskuse na téma migrace.

Upřesňuji, že naším cílovým divákem rozhodně nejsou pouze národnostní menšiny a cizinci. „Něco takového jsem od začátku považovala za chybu. A za těch více než sedm let vysílání se to potvrdilo. Baby-

lon je magazín, který by chtěl zasáhnout většinového diváka. Nedávno jsme odvysílali jeho třísté vydání, a když jsem si zahrála trochu na statistika, zjistila jsem, že v případě nepřetržitého odvysílání všech dosud odvysílaných dílů bychom bezesbýtku naplnili pětidenní vysílání. Za tu dobu se nám podařilo natočit řadu portrétů, na které ráda vzpomínám. První vydání například přineslo snímek o výjimečném ruském malíři Janu Kristoforim, který bohužel nedlouho poté zemřel. Ráda také vzpomínám na snímek o jediné zachráněné moravské Židovce ze Schindlerova seznamu, paní Chaně Rožanské žijící nyní v Tel Avivu. Vzpomínám na mnoho dalších krásných lidí, které jsem při přípravě pořadu mohla poznat. Filozofií našeho tvůrčího týmu je přinést na obrazovky obraz barevné společnosti, která se ale musí stále zabývat všemi, tj. i negativními aspekty multikulturality. Na svět se nelze dívat jen černobíle. Každý extremismus, ať už pozitivní či negativní přináší s sebou zkázu.

Často dostávám otázku, proč právě já se tolik o tuto

problematiku zajímám a proč mi tak přirostla k srdci. Jsem přesvědčena, že je to zejména zásluhou prarodičů, kteří mě vychovávali k toleranci a lásce. Učili mě, že jsou jen dva druhy lidí – dobří a zlí. A že u té druhé skupiny se mám zamýšlet nad tím, co je k tomu vede.

Marta Růžičková,

redaktor-dramaturg ČT Ostrava,
autorka magazínu Babylon

Štáb ostravského studia ČT

Od ČT věc veřejná (2000) k Veřejnosti sobě (2011)

Především je třeba poděkovat členům ARASu, který přizval FITES k pořádání výsostně potřebné konference s podtitulkem Jarmark idejí, věnované naplňování veřejné služby České televize. Výsledky dialogů se zainteresovanou veřejností jistě zhodnotí pořadatelé, v rychlosti těsně před uzávěrkou Synchronu alespoň několik poznámek.

Nebylo možné uspořádat v průběhu odpoledne do noci diskusní panely tak, aby se nepřekrývaly. Bylo mi např. líto, že jsem musela předčasně odejít ze zajímavé diskuse Televize menšinám a pro vzdělávání, abych se, byť opožděně, mohla účastnit panelu na téma Co je veřejná služba? Velký zájem o tuto diskusi potvrdila účast významných osobností v panelu – Václav Žák, Milan Šmíd, Václav Bělohorský, Vladimír Just, za Českou televizi úspěšný manažer ČT Pavel Hanuš, člen vedení ČT2 Vlastimil Ježek a další osobnosti z mediální sféry. Samozřejmě zde zaznělo, že je původní tvorba ČT omezená nedostatkem peněz, což nebyl problém v šedesátých letech. Jistě, cenzuru bylo možné obházet, riskovat maléry, postihy moci po podprahových sděleních, ale finance na tvorbu buď jsou nebo nejsou. Ale nezbyvá mi než opakovat, co jsem napsala v předešlém Synchronu: Záleží rovněž na tom, nač jsou vynakládány. Na drahé seriály jsou, na kultivovanou tvorbu chybí. Potvrdila to i diskuse zajímavého panelu Televize jako garant původní tvorby, soustředěná na dokumenty. Česká televize, která dokumentární tvorbu v devadesátých letech zachránila, než se prosadila v kinech, omezuje v letošním roce dokumenty na polovinu... A nová původní kultivovaná dramatická tvorba v programu chybí. Rovněž svůj rozsáhlý archiv využívá ČT k reprízám zábavných pořadů, zatímco stovky kvalitních televizních dramatických děl leží ladem.

Symptomatické pro současnou situaci je rovněž skutečnost, že konferenci o veřejné službě ČT připravily letos po jedenácti letech profesní svazy, Česká televize něco takového učinila pouze v roce 2000. Samozřejmě měla tenkrát k její celodenní přípravě jiné prostředky než obětaví členové ARASu – účastníci před jedenácti lety dostali pro diskusi v jednotlivých panelech pracovní podklady v rozsáhlých brožurách – *Diskuse o roli televize veřejné služby na počátku 21. století, Řekli a napsali o České televizi, Televize veřejné služby v zahraničí*. Tehdejší generální ředitel Dušan Chmelíček (do jmenování GR šéf právního oddělení a ředitel pro strategický rozvoj ČT) a vedení televize se zajímalo o názory odborné veřejnosti pro další pro-

gramovou strukturu ČT. Nemínul však měsíc a ředitel Chmelíček by v prosinci Radou ČT odvolán, následovala takzvaná „televizní krize“, další výměny ředitelů ČT až po nástup Jiřího Janečka v roce 2002. A změna volby mediálních rad se stala fraškou, kterou jistě není třeba rozvádět, stručně řečeno, je nadále „zpolitizovaná“.

Éru generálního ředitele Jiřího Janečka jistě zhodnotí povolanejší osobnosti. Dodávám k tomu pouze to, že komunikace s veřejností je více než minimální. Česká televize, jak jsem psala už v minulém Synchronu, nemá vlastní časopis, jímž by provázela diváky svým programem a komunikovala s nimi. Zrušen byl i vnitropodnikový časopis INFO, informace a komunikace vedení ČT s tvůrci a mezi nimi, přístupný na vrátnici i zájemcům. V programu byla zrušena kritická *Katovna* zajímavých a kompetentních osobností – Jana Rejzka a Vladimíra Justa – snad proto, že kritizovali i ČT?! Jiné vysvětlení jsem neměla a nemám. Zrušena byla také *Klekánice*, in-

vestigativní pořad excelentní publicistky Jany Lorencové s odůvodněním, že jde o podobný formát, jako jsou Reportéři ČT. V situaci, kdy veřejností otřásaly (a otřásají) korupční a jiné skandály jeden za druhým jsou dva kritické publicistické formáty pro někoho opravdu příliš?! Jistě, čím méně kritiky na obrazovce, tím méně protestů kritikou postižených.

O „perestrojce“ programu se psalo v tisku celý rok. Nicméně před spuštěním se vedení televize v čele s generálním ředitelem Jiřím Janečkem neobtěžovalo s tím, aby ji představili veřejnosti. Takže námitky diváků a zřejmě další změny jsou o to více pochopitelné. Je mi rovněž líto ohroženého kulturního magazínu na ČT 2 ve dvacet hodin. Doufám jen, že nebude přesunut na půlnoc, ale zůstane

alespoň v programu v nejsledovanějším čase, tedy od osmi do desíti hodin večer. Je nutné rozvádět, proč má tak nízkou sledovanost v televizi, v níž je a měla by být kulturnost prioritou?

Shodou okolností se tři dny po konferenci Veřejnost sobě sešla valná hromada FITES. Stanovila jako jeden z nejzávažnějších úkolů svazu setrvalé úsilí o změnu volby mediálních rad ve prospěch převahy účasti mediálních a kulturních odborníků. Neboť tam je především zakopán pes. Je žádoucí, aby pokračovala kontinuálně spolupráce FITESu s ARASem – a aby jako pokračování březnové konference byly společně pořádány na dílčí témata tradiční fitesácké Čtvrtletníky. Hlas odborné občanské společnosti nesmí umlknout.

Jarmila Cysařová
televizní publicistka

A zase se jednalo

Zachránit veřejnoprávní tvář ČT

Z Lidových novin přetiskujeme komentář Ljuby Václavové, místopředsdkyně ARASu a jedné z hlavních organizátorek semináře Veřejnost sobě týkající se problematiky veřejnoprávní televize. Článek publikujeme se souhlasem autorky.

Na začátku prosince minulého roku organizace FITES, profesní sdružení pracovníků ve filmu a televizi, ARAS, který sdružuje režiséry a scenáristy, spolu se studentskou Inventurou demokracie oslovily otevřeným dopisem parlamentní politické strany, aby zvážily změnu zákona o volbě do rad médií veřejnoprávní služby. Tedy médií, které si občané platí povinnými poplatky – v současnosti 135 korunami měsíčně podporují tvorbu České televize a 45 korunami vysílání Českého rozhlasu.

Existenci těchto médií stanovuje zákon a soudný člověk by neměl pochybovat o nutnosti existence televize a rozhlasu veřejné služby, která nesmí být závislá na proměnlivé politické scéně. K tomu je samozřejmě zapotřebí zákona, který by zaručil, že Rady ČT a ČRo, tedy kontrolní orgány médií veřejnoprávní služby, budou schopny posoudit a zajistit plnění všech těchto funkcí. V sousedních zemích se do rad veřejnoprávních médií volí uznávané osobnosti kulturního, vědeckého i občanského života, jejichž pověst zaručuje nestranný pohled na současné dění a nezávislost na politických stranách. U nás členy rad sice navrhuje různá sdružení, ale konečný výběr dělá pouze Poslanecká sněmovna. A výsledek? Současné složení Rady ČT se skládá z bývalých politiků, poradců politiků, tiskového mluvčího MČ Praha 5 za starosty Jančíka, paní ze zpravodajského týmu Jany Bobošíkové za televizní stávky v konci roku 2000, kdysi mistryně v hodu koulí se slovníkem nehodným jakékoli reprezentace čehokoli...

Jakešovský útok

Politici na dopis FITESu, ARASu a Inventury demokracie neodpověděli, ale ozval se generální ředitel ČT Jiří Janeček. Jakešovský zaútočil na tvůrčí pracovníky s výhrůžkou, že zveřejní jejich příjmy v ČT. Přitom ze smluv, které ČT s autory uzavírá, je jasné, že žádná ze zúčastněných stran nesmí o podmínkách smluv zveřejnit vůbec nic. Radu ČT pak generální ředitel klamně informoval o výši honorářů tvůrců. Tady pan generální volil dobrou a osvědčenou taktiku – udělat ze stěžovatelů lidi, kteří mají Českou televizi za dojnou krávu a nevědí, kde ve svých požadavcích skončit. Tvůrčí pracovníci ale nejsou zaměstnanci ČT – není jím scenárista, tedy ten, kdo pořad vymyslí a napíše, ani účinkující, který v pořadu vystoupí, ani herec, který v něm hraje, ani zvukový mistr, který zaznamená, co účinkující říká, ani architekt, který navrhne scénou, ani střiháč, který pořad natáčený v různých prostředích v různých dnech sestříhá, ani hudebník, který k tomu napíše nebo vybere hudbu, ani kameraman, který pořad nasnímá, ani režisér, pod jehož vedením pořad vzniká ve všech fázích výroby a za jeho kvalitu odpovídá. Tito lidé jsou podle zákona osobami samostatně výdělečně činnými, a jsou tedy existenčně závislí jen na možnostech uplatnění podle kvality své práce.

ČT má ze zákona odvíjet svou činnost z plateb občanů, a proto nemá její vedení uvažovat komerčně, ale se vzdělávacími a kulturně osvětovými plány – i proto je její po-

vinností vybírat nejlepší tvůrce a vysílat nejlepší práce. Proto by měl management této veřejnoprávní instituce s autory jednat korektně, měl by umět rozpoznat dobrý námět a dobrého tvůrce. Samozřejmě to umí řadoví dramaturgové a díky tomu ČT dosud natáčí a vysílá i velmi dobré pořady, dnes už i příběhy, které se vyrovnávají s komunistickou minulostí, ale rok od roku mají dramaturgové menší pravomoci, méně peněz na výrobu a kratší vysílací čas.

ARAS a FITES si silně uvědomují, že kritizovat, žádat změny, odvolávat lidi z funkcí je velmi jednoduché. Proto v otevřeném dopise Radě ČT podávají v jasné formulovaných jedenácti bodech úkoly, které má Rada ČT od vedení České televize vyžadovat, aby se vyjasnila situace mezi vedením ČT a tvůrci a aby Česká televize začala fungovat průhledně – finančně i organizačně.

Lidé už se kvůli ČT nevzrušují

Osobně si nemyslím, že Rada ČT, ve složení shora popsaném, bude schopna cokoli řešit, a širší veřejnost, která ještě před deseti lety byla schopna chápat důležitost televize veřejné služby a byla ochotna za ni i demonstrovat, se touto situací vzrušovat nebude. Za posledních několik dlouhých let si už lidé zvykli, že více vzruchu zažijí na komerčních kanálech. Vždyť v současnosti má ČT jeden jediný investigativní pořad, politické debaty se smršly na Moravcovy nedělní sedánky se stokrát už viděnými politiky, sociální dokumenty postupně zmizely, dramatická tvorba žije především z archivu, inovace Studia kamarád je trapnou neschopností vymyslet pro děti něco nového, vzdělávací pořady pod hrdým názvem Televizní akademie jsou umístěny do brzkých odpoledních hodin, kdy je může sledovat jedině důchodce, a to jen do jara, pak raději půjde na procházku.

Pokud chceme zachránit tvář ČT jako instituce služby veřejnosti, instituce, která bude přinášet kvalitu, vzdělání a objektivní pohled na současné dění, je nutné znovu a znovu apelovat na parlament a na změnu zákona o radách, aby byly složeny z osobností zaručujících, že zvolí správného ředitele, a ten si pak zvolí správné lidi do vedení jak dramaturgického, tak i dobré manažery a ekonomy.

To je samozřejmě úkol nejen tvůrců, ale i novinářské obce a všech vzdělaných lidí, kteří chápou, že veřejnoprávní média jsou jedním z prostředků, které mohou pozvednout vkus, vzdělanost, informovanost lidí, již jsou ochotni se poučovat, vzdělávat a kultivovaně se bavit.

Za posledních několik dlouhých let si už lidé zvykli, že více vzruchu zažijí na komerčních kanálech

Rok od roku mají dramaturgové České televize menší pravomoci, méně peněz na výrobu a menší vysílací čas.

Ljuba Václavová

Lidové noviny 1. února 2011

Vzpomínka na Miloslava Hůrku

*3. 1. 1924 † 26. 12. 2010

Olomouckému rodákově Miloslavu Hůrkovi učaroval film již v jeho mládí – poté, co mu otec jako hračku pořídil domácí promítací stroj na 35mm film. Společně se svým kamarádem pak experimentovali i v oblasti záznamu zvuku.

„Film a zvuk se stávaly trvalou náplní mých i Jendových zájmů“, vzpomíná ve své publikaci *Když se řekne zvukový film*. Po Hůrkově přestěhování do Prahy ho jeho láska k filmu přivedla v roce 1943 do atelierů A-B Bar-

randov, do oddělení zvukové techniky. Zde se postupně seznamoval s tehdejší profesionální technickou základnou filmového zvuku, posléze se vypracoval až na tvůrčí profesi mistra zvuku.

Prožil i nástup magnetického záznamu filmového zvuku na konci 50. let minulého století, byl prvním, který zvládl aplikaci magnetického záznamu zvuku na mg. nosič 6,25 mm v kontaktním příjmu zvuku na scéně magnetofonem NAGRA III vybaveným synchronizačním systémem NEOPILOT. Bylo to v roce 1965 na zakázkovém filmu *Dům v Kaprové ulici*. Miloslav Hůrka byl zastáncem příjmu kontaktního zvuku a jeho výhod a byl schopen si pro tuto technologii prosadit podmínky na scéně. Jeho výroky „budu točit zvukový film“, nikoliv pouze film ozvučený, se stal všeobecně známým.

Poznal jsem mistra Hůrku jako tvůrčího pracovníka, který se stále zabýval studiem technických prostředků a experimentováním. Ve vzájemné spolupráci se tak podařilo mnohé. Zde je nutno vzpomenout i jeho činnosti publikační. Je autorem několika oborových publikací, jeho vzpomínky na práci ve filmových štábech zveřejňoval na pokračování i časopis FITESu SYNCHRON. Své bohaté zkušenosti předával Hůrka také coby učitel na FAMU, FAMO v Písku i na tématických setkáních mistrů zvuku pořádaných organizací ČSVTS. Úzce spolupracoval s útvaru zvukové techniky a byl velmi aktivní v zahraniční zakázkové tvorbě FSB. Společně jsme se tak dlouhodobě snažili naplňovat tezi „za společnou řeč umění a techniky“.

Vzpomínal Ing. Ivo Vítek

BLÍŽÍ SE ZLÍN FILM FESTIVAL 2011!

DO NOVÉ PADESÁTKY VSTUPUJE DYNAMICKY A PLNÝ ENERGIE

Když umělecký šéf zlínské přehlídky Petr Koliha na závěrečné tiskové konferenci 51. ročníku a stejně tak na party ZFF loni v Karlových Varech hovořil o tom, jak se ve Zlíně řada věcí změní, mluvil vážně.

51. Mezinárodní festival filmů pro děti a mládež

Touhu festival zdynamizovat měl prakticky celý zlínský štáb a proto se příliš neotálelo. Již na podzim spatřil světlo světa nový moderní vizuál festivalu, jemuž vévodí logo s hlavní cenou festivalu Zlatým střevíčkem. Zatímco domácí publikum i odborná veřejnost se s logem seznámily až na přelomu roku, již po celý podzim byla nová tvář prezentována na festivalech v Jižní Koreji, Francii, Itálii a Íránu. Dalším krokem pro oficiální prezentaci 51. ročníku bylo Berlinale. Na něm Zlínští živým a hravým grafickým pojetím představili největší letošní nesoutěžní sekci – Dny italské kinematografie.

V únoru a březnu již ZLÍN FILM FESTIVAL odtajnil i další stránky svého letošního, na změny bohatého ročníku. Předně je zde avizované stěhování středobodu festivalového dění do nového Kongresového centra, které pro Zlín navrhla jeho rodáčka, celosvětově známá architektka Eva Jiřičná. Tato budova, která zejména před podzimními volbami vyvolávala ve Zlíně obrovské emoce, stojí v sousedství další Jiřičné realizace – Univerzitního centra. Celý komplex je nejvýraznějším architektonickým celkem Zlína od dob funkcionalistické baťovské vlny z dvacátých až čtyřicátých let. Pro zlínský festival, který vždy byl a je součástí zlínské filmařiny, je příznačné, že pracuje v tom nejmodernějším, co krajské město Zlín nabízí. Ostatně, bylo tomu tak vždycky. Ačkoliv jsou zlínské ateliéry jen o pět let mladší než Barrandov, v dynamickém rozvoji Filmové ateliéry Baťa slavný Havlovský Barrandov snad i předchýlí. U Baťů to totiž tak chodilo. Jakmile padlo rozhodnutí, budovalo se rychle a co nejefektivněji. S těmi nejlepšími, kteří byli k mání a s tím nejmodernějším, co se dalo sehnat.

ZLÍN FILM FESTIVAL si letos 75. výročí vzniku baťovského filmového studia připomene. Kromě výstavy dobových fotografií, včetně děl Alexandra Hackenschmieda, jistě návštěvníci festivalu ocení projekci baťovských reklam z konce 30. let. Samozřejmě, tato filmová reklamní dílka spíše doplní širokou a pestrou filmovou nabídku.

Je zjevné, že filmovému programu budou letos ve Zlíně vedle tradičních mezinárodních soutěží (hraný film pro děti, hraný film pro mládež, animovaný film, evropský debut) vévodit dvě sekce: Dny italské kinematografie a tvorba Walta Disneyho.

Italskou kinematografií ZFF představí z mnoha úhlů. Budou uvedeny snímky pro děti a mládež, pozornost bude věnována italskému neorealismu, fanouškům italského filmu nabídne ZFF průřez zlatým fondem této významné evropské filmové velmoci (Visconti, Antonioni, Fellini, Pasolini a další slavní režiséři), těšit se mohou příznivci tzv. spaghetti westernů, pokloníme se filmovým hvězdám – především Sophii Loren a Marcellu Mastroiannimu, ale samozřejmě umožníme divákovi seznámit se i se současnou italskou filmovou tvorbou.

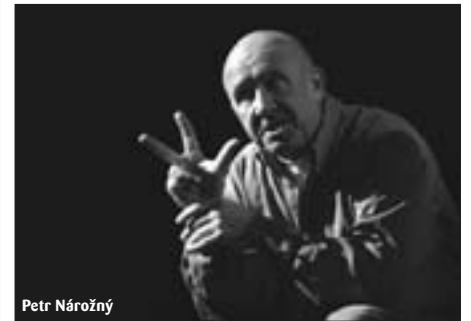
Secce věnovaná Waltu Disneymu u příležitosti jeho nedožitých 110. narozenin obsahuje 7 filmů z produkce stejnojmenného studia. Diváci se tak mohou těšit na jeden z neznámějších světově proslulých animovaných filmů pocházejících z dílny jeho studia – Sněhurka a sedm trpaslíků (1937), první celovečerní animovaný barevný film ve Spojených státech. Za zmínku jistě stojí i nadčasový hudební snímek Fantazie (1940) nebo ve své době jeden z nejlevnějších a nejrychleji vyrobených animovaných filmů Dumbo (1941). Kolekci uzavře nejnovější titul produkce studia Walta Disneyho – Medvídek Pú (2011).

Informativních a nesoutěžních sekcí má ZFF, jak je již jeho zvykem, v programu víc než dost. Pozoruhodné jsou kontroverzní Noční horizonty určené studentům a mladým divákům vůbec, Dokumenty, Výročí, Novinky české filmové a televizní tvorby, atp.

Výjimečně bude letos složení porot. Pro hlavní porotu, která uděluje Zlatý střevíček za hraný film, se ZLÍN

FILM FESTIVALU podařilo sehnat režiséra Jana Hřebjeka či britského skladatele japonského původu Youkiho Yamamota. V porotě evropských debutů usednou bulharský herec proslavený Angličákem Jiřího Menzela Ivan Barnev či náš významný filmový publicista, pedagog a dramaturg Jaroslav Sedláček. Na účast v porotě pro animovaný film kývli výtvarnice Galina Miklínová a maďarský animátor a režisér, autor Smolíků, Béla Ternovszky.

Tajemstvím už dávno není ani to, že Uznání za tvůrčí přínos ve filmové tvorbě pro děti a mládež letos ve Zlíně převezme herec Petr Nárožný.

Petr Nárožný

Výše uvedené informace i to, co se o Zlínu jen šeptá a nemá to doposud punc oficiální zprávy, dává tušit, že ZLÍN FILM FESTIVAL neusnul na vavřínech a jde za svým cílem zůstat na čele pelotonu velice vehementně. Sám Petr Koliha již od podzimu opakovaně říká, že vedle dětí, mládeže a jejich rodičů jsou letos v hledáčku dramaturgů ZFF i studenti a mladí lidé na prahu dospělosti. Již v minulosti pro ně zlínský festival měl hromadu zajímavých projekcí i akcí, jen to vše poněkud zaniklo v mohutné reklamní kampani zaměřené spíše na primární cílové skupiny. Nyní je čas, kdy je třeba s mladými komunikovat jejich prostředky. Petr Koliha k tomu říká: „Zlín Film Festival v posledních letech svou programovou nabídkou obsáhl i formát rodinných filmů, ba co víc – kromě dětí a rodičů chceme v nejbližší budoucnosti ještě víc než doposud oslovovat filmem a dalšími soudobými uměleckými prostředky mladou generaci – lidi na prahu dospělosti

Z památného zlínského setkání kluků z filmu Cesta do Pravěku

Den Českého rozhlasu

Dušan Hanák, Jiří Krejčík, Jiří Menzel a Vojtěch Jasný ve Zlíně

Na shledanou na ZFF 2011!

a produktivního věku. Jsme si vědomi, že tuto cílovou skupinu netvoří jen studenti a filmoví fanoušci, ale též budoucí rodiče! Právě na jejich cítění, vkusu, vzdělanosti a morálních vlastnostech se bude formovat stav společnosti nejen české a evropské! Zejména míra dobré vůle, tolerance a porozumění u mladých lidí napříč světem výrazně ovlivní atmosféru XXI. století.“

Nechme se tedy překvapit, jak zlínský festival dostojí svým slibům a předsevzetím v reálu. Držme mu palce!

Martin Pášma

Několik festivalových údajů:

ZLÍN FILM FESTIVAL 2011,
51. Mezinárodní festival filmů pro děti a mládež
termín: 29. května – 5. června 2011
informace: www.zlínfest.cz
Patron: SYNOT TIP, a.s.
Pořadatel: FILMFEST, s.r.o.
Spolupořadatelé:
Statutární město Zlín, Univerzita Tomáše Bati
ve Zlíně

Hlavní partneři: ŠKODA AUTO a.s., DHL Express (Czech Rep.) s.r.o., IMPROMAT, Zlínský kraj, Lesy České republiky, s.p.

Hlavní mediální partneři: Česká televize, Český rozhlas, MF DNES, Burda Praha, Idnes.cz

Zvláštní poděkování: Nadace Děti-kultura-sport
Projekt se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky, Státního fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie a programu EU MEDIA

DNY EVROPSKÉHO FILMU POOSMNÁCTÉ

18. ročník festivalu Dny evropského filmu proběhne od 14. do 21. dubna v pražských kinech Světozor a Lucerna, od 22. do 28. dubna v brněnském Kinosále Břetislava Bakaly, na Ozvěny festivalu se pak budou moci diváci vypravit do Boskovic (26. – 29. dubna), Jablonce nad Nisou (27. dubna – 1. května), Olomouce (25. – 28. dubna), Uherského Hradiště (26. – 28. dubna) a Veselí nad Moravou (27. – 30. dubna).

Letošní Dny evropského filmu nabídnou více než čtyřicet současných filmů z více než 25 evropských států. Těšit se můžete na premiérové tituly, ale i mnoha festivaly již prověřené snímky (například filmy uvedené v sekci LUX Prize, představující tuto evropskou cenu). Zahájení se uskuteční 14. dubna v pražském kině Světozor, kde bude promítnuta komedie o milostném trojúhelníku nazvaná prostě „3“ (2010) od oceňovaného současného německého režiséra Toma Tykwera. Film na slavnostním zahájení uvedou hlavní herečtí představitelé: rakouská herečka Sophie Rois a německý herec Devid Striesow. Pražskou část Dnů evropského filmu zakončí 21. dubna v pražském kině Lucerna předpremiéra černé komedie režiséra Tomáše Řehořka *Czech Made Man* v hlavní roli s Janem Budařem. Slavností projekci doprovodí delegace tvůrců v čele s režisérem Tomášem Řehořkem.

Z bohatého programu letošní přehlídky stojí za zmínku sekce K věci, kde bude uvedena nová britská retro komedie odehrávající se v bouřlivých šedesátých letech. *Vyrobeno* v Dagenhamu (2011) režiséra Nigela Colea, známého filmy jako *Bílá vdova* nebo *Holky z kalendáře*. Na základě skutečných událostí režisér zachycuje stávkou dělnic v továrně v Dagenhamu, které se postavily za rovná práva a proti diskriminaci. Coleovi se s typicky britským sociálním cítěním povedlo s humorem a bez laciných poklesků zachytit toto vážné téma a přibližuje se tak podobným ostrovním komediím jako například *Do naha!*

Nově tento rok představíme i sekci zaměřenou na ceny evropského parlamentu **LUX Prize**, v jejímž rámci ukážeme oceněný snímek *Cizinka* (rež. Feo Aladag, 2010), ale i další nominované finalisty. Drama *Cizinka*, ukazující osamocený boj mladé turecké matky (Sibel Kekilli) o svého malého synka, je působivým pohledem na střet dvou kulturních tradic. Z dalších filmů v sekci jmenujme alespoň belgický snímek *Ilegalně* (rež. Olivier Masset-Depasse, 2010), zachycující každodenní tíživá drama nelegálních emigrantů v Belgii, nebo řeckou komedii tapající předsudky všeho druhu *Platonova akademie* (rež. Filippos Tsitos, 2009). Zároveň uvedeme i loňský vítězný snímek ceny LUX nazvaný *Welcome* (rež. Philippe Lioret, 2009), strhující příběh stárnoucího instruktora plavání a jeho žáka, uprchlíka Bilala, jehož plánem je přeplavat přes kanál do Anglie.

Sekce **Národní liga** opět přinese průřez filmy oficiálně navrženými jednotlivými

zeměmi do bojů o Oscara. Diváci se můžou těšit například na oceňovaný rumunský snímek *Policejní, adjektivum* (rež. Corneliu Porumboiu, 2009), mrazivý film o střetu jedince a systému, evokující dobu totality s překvapivě vyhroceným závěrem. Dalším titulem je alegorický pohled na současnou (nejen) estonskou společnost *Pokušení svatého Toníka* (rež. Veiko Ounpuu, 2010), film líčící metaforický příběh mladého podnikatele na jeho cestě za smyslem života. V černobíle stylizovaném snímku nabitým černým humorem je možné nalézt podobně pořouchlou a absurdní poetiku, jakou oplývaly například filmy jednoho z nejvýraznějších talentů české nové vlny Pavla Juráčka.

Chybět nebude ani sekce **Best Of** shrnující to nejzajímavější z jednotlivých národních kinematografií. Diváci uvidí rafinovaný slovníkový thriller *Osobní zavazadlo* (rež. Jánec Lapajne, 2009) o spleťném milostném trojúhelníku, svůdné femme fatale a jedné nešťastné náhodě. Dále zhlédnou francouzský magický uhrančivý film *Strom* (rež. Julie Bertucelli, 2010) s populární herečkou a zpěvačkou Charlotte Gainsbourg. Španělský snímek *Žena bez píána* (rež. Javier Rebollo, 2009) pro změnu ukáže Jana Budaře v netypické roli polského opraváře.

Novou částí v programu pro letošní rok je sekce **Film&Music** představující několik vybraných evropských titulů pracujících s tématem hudby, jako je dokument o vídeňské elektronické a experimentální scéně *VINYL* (rež. Andrew Standen-Raz, 2010) nebo polská retro komedie o punkové skupině za minulého režimu *Vše, co miluji* (rež. Jacek Borcuch, 2009). S tímto filmem volně souvisí i polský dokument *Rytmus svobody* (rež. Leszek Gnoinski, Wojciech Slota) mapující neoficiální hudební scénu v komunistickém Polsku. Z dalších hudebních filmů uvedme ještě maďarský retro muzikál *Made in Hungaria* (rež. Gergely Fonyó, 2009) o prvních výbojích rock'n'rollu v Maďarsku, čímž film nápadně připomíná úspěšnou muzikálovou komedii Jana Hřebejka *Šakalí léta*.

V návaznosti na tuto sekci uvedeme 16. dubna v 21.30 hodin v kině Světozor v rámci doprovodného programu i klenot rané české kinematografie, *Erotikon* (rež. Gustav Machatý, 1929) s živým hudebním doprovodem v podání elektro-akustického uskupení *Forma Live*, pečlivě zachovávajícím původní atmosféru filmu. Gustav Machatý, který by se letos dožil 110 let, ve svém posledním němém filmu

pracuje velmi rafinovaně a moderně s filmovou formou, vyniká nápaditou prací s kamerou, ale i moderními stříhacími postupy a montáží, vycházejících ze soudobých avantgardních tendencí. Hudební doprovod Forma Live pod vedením elektronického dua Forma (Robert a Michal Forman) společně s hudebníky Viktorom Doříčkem, Františkem Kučou (oba Café Industrial) a violoncellistkou Terezií Kovalovou (Republic of Two) svojí hudbou zpřístupňují a aktualizují univerzální příběh o notorickém svůdníkovi a jeho fatálním románu s mladičkou vesnickou dívkou do současnosti. Skupina Forma Live tento hudební doprovod složila jako nový oficiální hudební soundtrack k dramatu Erotikon v rámci letošního putovní filmové přehlídky Projekt 100.

Stejně jako v úspěšných loňských ročnících pokračujeme s dopoledními **představeními vybraných titulů pro střední školy**. Projekce jsou pořádány ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

V rámci DEF také proběhne tradiční seminář na téma: **Digitální věk kin aneb jak**

oslovit filmového diváka v digitální éře. Seminář se koná 15. dubna od 9 do 16 hodin v pražském kině Aero. Digitální technologie dramaticky mění a ovlivňují tradiční metody financování, distribuce a marketingu filmů. Digitalizace kin přináší nejen nové možnosti projekce, ale i distribuce obsahu a výrazně rozšiřuje i programovou nabídku digitalizovaných kin. Současně se mění i způsob, jakým filmoví diváci vnímají audiovizuální obsah. To vše klade nové nároky na provozovatele kin v oblasti dramaturgie kina a práce s projekty. Současné technologie a internet přináší i řadu nových možností, jak diváky oslovit a více je zapojit do nejrůznějších projektů. Cílem semináře je přinést přehled těchto možností a na příkladech úspěšných projektů ukázat jejich využití u nás i v zahraničí. Akci pořádá MEDIA Desk Česká republika ve spolupráci s občanským sdružením Pro-DIGI a festivalem Dny evropského filmu. Účast na semináři je zdarma. Zájemci se mohou registrovat na adrese: info@mediadeskcz.eu.

Alice Aronová, DEF

OD LITERATURY K FILMU

V rámci přehlídky Svět knihy ve filmu, pořádané při Mezinárodním knižním veletrhu, proběhne v sobotu 14. května v Literárním sále Průmyslového paláce diskuse reflektující několik závažných témat

- 1) Kde vzniká myšlenka kterou knihu zfilmovat, nabídka nebo poptávka? Nebo obojí? Co inspiruje filmového producenta? Snaží se literatura aktivně proniknout do nabídky filmových témat?
- 2) Jak se filmově pracuje s literaturou? Práce s literárními předlohami – volná či vázaná tvorba? Vliv autora literárního díla na filmové zpracování? Je ideální, když se spojují autor a scénárista v jedné osobě nebo naopak?
- 3) Autorsko-právní procedura – nakladatel, agent, producent. Příklady u nás i v zahraničí. Existuje cílená nabídka literárních autorských práv filmovým producentům? Literární tvorba předem orientovaná i na filmové zpracování – kalkul autora, nakladatele? Práce agenta zastupujícího autora literární předlohy – obchodní prostor pro nakladatele?

Moderátor: Tomáš Baldynský

Účastníci diskuse: Spisovatelé Michael Viewegh, Jaroslav Rudiš, Petra Soukupová;

nakladatelé Joachym Dvořák (Labyrint), Dana Blatná (Host), Mirek Balaščík; Jan Yager (USA) – agentka a nakladatelka; scenáristé Marek Epstein a Petr Jarchovský; režisér Jan Hřebejk a David Ondříček; producent Jiří Konečný

jt

13. SEMINÁŘ ARCHIVNÍHO FILMU O HERZOGovi A KINSKÉM

Od čtvrtka 5. května do neděle 8. května 2011 se v Uherském Hradišti uskuteční v pořadí již 13. Seminář archivního filmu.

Kvůli nadále trvající rekonstrukci kina Hvězda se jednotlivé projekce stejně jako v případě prosincového Semináře britského filmu uskuteční v prostorách Reduty a kina Mír.

Hlavním tématem letošního ročníku této tradiční filmové, vzdělávací a nekomerční přehlídky, která se kontinuálně zaměřuje na historické etapy, fenomény a významné tvůrce evropské kinematografie, bude osobnost a dílo německého režiséra **Wenera Herzoga** (*1942), především pak jeho spolupráce s hercem **Klausem Kinským** (1926–1991).

Kromě pěti Herzogových snímků, v nichž Klaus Kinski ztvárnil hlavní role (Aguirre, hněv Boží, Upír Nosferatu, Woyzeck, Fitzcarraldo, Zelená kobra), budou na Semináři archivního filmu představeny i dokumentární filmy zachycující často nelehkou spolupráci těchto dvou výrazných osobností světové kinematografie. Kromě dokumentu *Můj milovaný nepřítel* (1999) režírovaného samotným Wernerem Herzogem bude v Uherském Hradišti dále uveden například slavný snímek *Břímě snů* (1982) amerického nezávislého tvůrce Lese Blanka o komplikovaném průběhu natáčení filmu Fitzcarraldo.

Kontroverzní osobnost Klause Kinského přiblíží dokument *Jesus Christ Erlöser* (2008), který bude na Semináři promítán za osobní účasti jeho režiséra Petera Geyera (*1966), jenž je zároveň autorem knihy esejí o Klausu Kinském a správcem jeho pozůstatosti.

Na letošním ročníku Semináře archivního filmu bude rovněž uvedena také velká část z Herzogovy značně rozsáhlé, u nás spíše upozadované dokumentární tvorby, a to jak jeho rané středometrážní, tak i pozdější celovečerní snímky. Zároveň bude představena také řada jeho dalších hraných filmů, mezi

nimi například režisérův zatím poslední snímek *My Son, My Son, What Have Ye Done* (2009), který natočil v produkci Davida Lynche.

Kromě Petera Geyera, který na filmové přehlídce povede diskuzi o Klausu Kinském, se v Uherském Hradišti uskuteční další dva kinolektoráty: Lukáš Skupa (*1983) představí kontext Nového německého filmu a Rudolf Schimera (*1978) pohovoří o režijním díle Wenera Herzoga.

Mimo filmových projekcí, doplněných zajímavými úvody, chystají pořadatelé další doprovodné akce – a to jak výstavy fotografií dokumentující tvorbu obou osobností, tak i dva hudební večery.

13. Seminář archivního filmu pořádají Městská kina Uherské Hradiště ve spolupráci s Goethe-Institutem Prag a za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky a Europa Cinemas. Akce také udržuje velmi těsné vztahy s filmovými kluby v České a Slovenské republice a též s domácími katedrami filmových věd v Praze, Brně a Olomouci (ve všech těchto případech je také účast podpořena zajímavými akreditačními slevami.)

Informace o historii akce, letošním programu, doprovodných akcích, hostech, akreditaci a ubytování můžete sledovat na webových stránkách www.archivniseminar.cz

Josef Korvas

Kontakty:

Jana Nebarová, programová ředitelka: jana.bebarova@gmail.com

Josef Korvas, ředitel Městských kin Uherské Hradiště: josef.korvas@mkuh.cz

Jaromír Orel, tiskový servis: jaromir.orel@mkuh.cz

CINEMA STUDIES KINA SVĚTOZOR

Chodíte často z kina s hlavou plnou filmových otázek, ale neznáte nikoho, kdo by na ně fundovaně odpověděl? Nový vzdělávací projekt kina Světozor Cinema Studies zve diváky s hlubším zájmem o film k účasti na kurzu, který během deseti večerů odpoví na mnoho otázek.

Kurs Cinema Studies, který probíhá vždy v úterý večer od 22. března do 24. května, je založen na přednáškách filmových odborníků (převážně lidí přímo z filmové branže) a na aktivní účasti posluchačů, kteří se mohou zapojit do interaktivní přednášky s ukázkami v maximální možné míře. Cinema Studies navazuje na přednášky uskutečněné v minulém roce, které představily téma Distribuce a Filmový trik.

Letos se kursu jako přednášející zúčastní například: Jan Hřebejk, Miroslav Krobot, Helena Třeštíková, Pavel Strnad a mnozí další. Závěr každé přednášky bude navíc patřit projekci celovečerního filmu speciálně vybraného k právě probíranému tématu. Projekce je v ceně kurzu.

Cílem kurzu je představení základních teoretických pojmů filmové řeči na pozadí reálné filmové tvorby. Návštěvníci si odnesou základní balík znalostí, které

jím umožní vnímat film optikou jednotlivých profesí. Zároveň budou schopni analyzovat film na nových úrovních. Zkrátka: projekt Cinema Studies vás filmově zorientuje. Během 10 večerů se budeme věnovat: filmové produkci, dramaturgii a scenáristice, režii a dokumentární režii, kameře, postprodukcii, herectví, zvuku a hudbě a samozřejmě filmové kritice.

Kurs je určený pro všechny věkové kategorie. Jeho

účastník by měl splňovat pouze jednu podmínku: mít zájem o film. Přednášek je možné se zúčastnit bez předchozího studia filmu. Cinema Studies zároveň nabízí prostor pro učitele základních škol, kteří mají zájem rozvíjet svoje znalosti pro nově otevíraný volitelný předmět na základních školách – filmová výchova. „Lidé sledují filmy, odcházejí v nejlepším případě plni silných dojmů, ale my jim chceme umožnit vhlédnout do toho, jak se film vymýšlí a tvoří. Název Cinema Studies vychází z anglického termínu pro filmovou vědu, projekt je ovšem inovativní v tom, že přenáší filmové přednášky přímo do kina. Nejsme univerzitou, jsme kinem umožňujícím svým divákům nový pohled na film,“ vysvětluje organizátor projektu Filip Kršiak, jinak garant filmové výchovy na Letní filmové škole v Uherském Hradišti.

Jiří Šebesta

Více a stále aktuální informace na:

- www.kinosvetozor.cz/cinemastudies
- www.kinosvetozor.cz/cz/udalosti/306/Cinema-Studies
- www.kinosvetozor.cz/cz/stahnete-si/19/Cinema-Studies

Několik údajů ke kursu Cinema Studies:

- 10 přednášek – každé úterý večer – 22. 3. – 24. 5. 2011
- Cena kurzu 3 500 Kč
- Místo přednášek: kino Světozor – Malý sál
- Maximální kapacita účastníků je 54.

Při absolvování 90 % přednášek získávají účastníci certifikát Cinema Studies. Adoptivní rodiče kina Světozor a posluchači přihlášení do 10. března mají slevu 10 %. Leták ke stažení: www.kinosvetozor.cz/cz/stahnete-si/19/Cinema-Studies

Kontakty:

- Koordinátor projektu:
Filip Kršiak – 602 287 633
cinemastudies@kinosvetozor.cz.
- Press: Jiří Šebesta – 608 300 437
jiri.sebesta@kinoaero.cz.

PROGRAM CINEMA STUDIES

22. března 2011 od 18.30

Produkce Vznik filmu a producentská dramaturgie
Host: Pavel Strnad (Negativ, předseda Asociace producentů)

29. března 2011 od 18.30

Dějiny Základní mezníky ve vývoji filmových profesí
Host: Michal Bregant (vedoucí FAMU International)

5. dubna 2011 od 18.30

Dramaturgie a scenáristika
Výstavba a logika příběhu
Hosté: Tomáš Feřtek (TV Nova), Tomáš Houška (Gyml, Labyrint)

12. dubna 2011 od 18.30

Režie Transformace textu do audiovizuální podoby a práce s herci
Host: Jan Hřebejk (Pelíšky, Pupendo, Nevinnost)

19. dubna 2011 od 18.30

Kamera Prostor a pohyb ve filmu
Hosté: Martin Duba (Jak se krotí krokodýli, Líbáš jako bůh, Amerika) a Juraj Grega (TV Nova, TV Markíza)

26. dubna 2011 od 18.30

Postprodukce Čas a dynamika ve filmu
Hosté: Aleš Paroulek (lektor střihu), Patrik Velek (Hlava-ruce-srdce, Jak ulovit miliardáře)

3. května 2011 od 18.30

Herectví Výraz, postoj, hlas
Host: Miroslav Krobot (Tajnosti, 3 sezóny v pekle)

10. května 2011 od 18.30

Zvuk a hudba Zvuk, ruch, hudba
Hosté: Jakub Jurásek (Jak ulovit miliardáře), Petr Marek (Protektor)

17. května 2011 od 18.30

Dokumentární režie Fikce a realita
Host: Helena Třeštíková (Katka, René, Manželské etudy)

24. května 2011 od 18.30

Filmová kritika Téma, scénář, herectví, mizanscéna...
Hosté: Kamil Fila (aktualne.cz) a Vojtěch Rynďa (Lidové noviny)

DESÁTÝ ANIFEST SE DVĚMA ČESKÝMI CELOVEČERNÍMI FILMY

Jubilejní desátý ročník Mezinárodního festivalu animovaných filmů AniFest zveřejňuje svůj program. Od 26. dubna do 1. května v Teplicích nabídne zajímavé soutěžní filmy, japonské anime, retrospektivu lotyšské animace, pásma porotců a promítání distribučních novinek z celého světa.

První festivalovou projekcí bude v úterý 26. dubna český celovečerní film *Autopohádky*, jeden ze dvou soutěžních snímků z české produkce v kategorii celovečerních filmů. Druhým želízem v ohni je *Fimfárum do třetice všeho dobrého 3D*. Oba dva filmy budou mít na festivalu i své zástupce, přijedou dvě režisérky *Fimfára* – Vlasta Pospíšilová a Kristina Duřková – a za tým *Autopohádek* dorazí Michal Žabka a František Váša. *Autopohádky* budou mít na festivalu také svůj speciální doprovodný program – v Teplickém muzeu začíná 26. dubna výstava scén a loutek z filmu, jejíž vernisáž navštíví Chinaski, autoři hudby k filmu. Režisér František Váša s výtvarnicí Bárou Dlouhou také chystají seminář nazvaný „*Making of... Autopohádky*“, na kterém představí zajímavou metodu animace plošky v prostoru, kterou při práci na filmu použili. Tvůrce dalšího celovečerního filmu v soutěži – ruského snímku *Ošklivé káčátko* – režisér Garri Bardin také přislíbil osobní účast.

Středa 27. 4. a čtvrtek 28. 4. budou zasvěceny japonským anime filmům. Doprovodit projekce svých filmů *Cowboy Bebop* a *Samurai Champloo* přislíbil režisér Schinichiro Watanabe a s ním do Teplic dorazí také skladatelka Yoko Kanno, autorka hudby k mnoha

anime filmům a seriálům. Ta také divákům představí svou autorskou tvorbu na klavírní koncertě v Krušnohorském divadle ve čtvrtek 28. dubna.

Pásma složená z vlastních filmů představí také někteří členové poroty – německý režisér Andreas Hykade, lotyšský animátor Vladimír Leščiov a slovenský tvůrce žijící v ČR Noro Držiak. Britská režisérka a výtvarnice Joanna Quinn, jejíž krátký film *Famous Fred* byl oceněn soškou Oscara, spojí síly s čestnou prezidentkou Michaelou Pavlátovou v dialogickém pásmu složeném z jejich vlastní tvorby a povede vlastní seminář s názornými ukázkami toho, jak plánuje, kreslí a animuje postavičky ze svých filmů.

Zajímaví hosté letos festival navštíví také v rámci profesionální sekce „*Making of...*“. Animací loutek z amerického filmu režiséra Wese Andersona *Fantastický pan Lišák* přiblíží výtvarnice Félicie Haymoz a animátor Elie Chapuis, probíhající práci na českém celovečerníku *Alois Nebel* podle populárního komiksu Jaroslava Rudiše představí Noro Držiak ze studia Tobogang.

Páteční večer bude mimo jiné věnován českým animovaným filmům – promítat se bude pásmo „*Z české školy animace*“, kterým chtějí organizátoři vzdát hold velkým jménům domácího animovaného filmu (namátkou Břetislav Pojar, Vladimír Jiránek, Adolf Born, Václav Mergl nebo Zdeněk Miler).

V rámci doprovodného programu festival navštíví zpěvačka skupiny Monkey Business Tonya Graves, která zazpívá ve festivalovém stanu ve čtvrtek 28. 4. nebo o den později Laco Dezci.

Akreditovat se na letošní AniFest je možné na webových stránkách www.anifest.cz, kompletní online katalog a program je k nalezení tamtéž, online předprodej začal 4. dubna.

Kontakt: Marie Heřmanová, PR&Media, marie.hermanova@anifest.cz.

ANIFILM V TŘEBONI PODRUHÉ

2. ročník festivalu Anifilm, Mezinárodního festivalu animovaných filmů Třeboň, se uskuteční od 3. do 8. května 2011 v Třeboni.

Anifilm je mezinárodní filmový festival, který se zaměřuje na animovanou tvorbu. Cílem festivalu je představit každoročně to nejnovější a zároveň nejdiskutovnější z české i světové animované tvorby a zároveň upozornit na nově vznikající díla české filmové animace. Festival hostí mezinárodní soutěž celovečerních a krátkých filmů, česko-slovenskou studentskou soutěž, představí ukázky z připravovaných celovečerních filmů, doplněné o doprovodný program, určený pro profesionály z oblasti animace a elektronické zábavy.

Doprovodný program tvoří mapping projekce, koncerty, výstavy a další. Vedle toho se festival dlouhodobě zaměřuje na představování významných děl i období českého i světového animovaného filmu, jež představuje prostřednictvím speciálně zaměřených programů a retrospektiv. V letošním ročníku se zaměříme na současnou britskou, slovinskou, belgickou a kanadskou tvorbu. Uvedeme dílo jednoho ze zakladatelů loutky v animovaném filmu, legendárního entomologa, Ladislava Stareviče a rozsáhlou retrospektivu celovečerních filmů světového režiséra Jana Švankmajera. Přehlídku „osudových filmů“ představí světoznámá estonská režisérská dvojice Olga a Pritt Pärnovi.

Aida Abbasová, AniFilm

18. ROČNÍK FEBIOFESTU SE PŘESUNUL Z PRAHY DO REGIONŮ

Od 24. března do 1. dubna proběhl v Praze 18. ročník Mezinárodního filmového festivalu Praha – Febiofest.

Opět za velkého diváckého zájmu. A opět se zajímavými hosty (Helmut Berger, Peter Weir, Fridrik Thór Fridriksson, Milan Lasic). Z českých filmů festival uvedl Osmdesát dopisů (režiséra Václava Kudrnky) a Normalis (režiséra Jana Wolfa). Úspěšný byl i tradiční Febiofest Music Festival.

Až do 16. dubna bude Febiofest putovat po regionech (Hradec Králové, Brno, Ostrava, Olomouc, Liberec, Pardubice, Plzeň, České Budějovice) a poté se přesune na Slovensko. U našich východních sousedů prezentuje Febiofest mimo jiné zdejší největší přehlídku českých filmů.

top

Přihlaste svůj film na říjnový trh East Silver!

8. ročník trhu East Silver, který se specializuje na dokumentární filmy ze střední a východní Evropy, čeká na Vaše přihlášené filmy! Přihlaste svůj film do největší mezinárodně uznávané databáze tvůrčích i televizních dokumentárních filmů ze střední a východní Evropy.

Přihlašovat můžete dokumentární filmy dokončené v letech 2010 – 2011, s anglickými titulky, případně s anglickým dabingem. Zároveň zašlete i trailer společně s fotografiemi z filmu v digitální podobě.

Mimo dokončených titulů hledáme pro East Silver Project Market i projekty v post-produkci nebo ve stádiu rough cutu, které je již možno prezentovat mezinárodním sales agentům a dalším profesionálům.

Přihláška do trhu East Silver je zároveň platná i pro předvýběr na 15. Mezinárodní festival dokumentárních filmů Jihlava a VoD portál Doc Alliance Films.

Přihlaste svůj dokumentární film prostřednictvím online přihlášky na <http://www.eastsilver.net/en/east-silver/entry-form/>
Dvě kopie filmu na DVD a případně další materiály zasílejte na: East Silver, Školská 12, 110 01, Praha, Česká republika.

Uzávěrka přihlášek je 30. června 2011.

Pro více informací kontaktujte: Anna Kaslová – East Silver koordinátor; info@eastsilver.net; GSM: +420 775 602 555; T/F: +420 222 954 526

SETKÁNÍ S BARROSEM UKLIDŇUJE SITUACI KOLEM MEDIA

Po setkání předsedy Evropské komise José Manuela Barrosa s delegací evropských filmových profesionálů vydala francouzská audiovizuální asociace ARP tiskovou zprávu, která cituje odhodlání komise zachovat provozní i rozpočtovou nezávislost programu MEDIA.

Po schůzce s předsedou Evropské komise José Manuelem Barrosem evropští filmoví profesionálové oznámili uspokojení s výsledky setkání, na němž jednali o budoucnosti programu MEDIA. Předseda EK Barroso sdílí přesvědčení, že má být zachována provozní i rozpočtová autonomie programu MEDIA. Ujistil zástupce filmařů o kontinuitě financování programu, ale zároveň vyjádřil přání, aby se prostředky programu dále navýšily, aby tak mohl úspěšně čelit výzvam, které přináší nejnovější vývoj v ekonomické a digitální oblasti.

Pan Barroso se přihlásil k navázání těsné spolupráce se zástupci evropského audiovizuálního průmyslu, která má zajistit co nejlepší rámec pro fungování programu MEDIA pro další období.

Podle delegace evropských filmových profesionálů by se měla posílit i spolupráce mezi jednotlivými úseky Evropské komise, které zodpovídají za realizaci kulturní politiky členských států, zejména na poli veřejné podpory.

Zástupci evropské audiovizuální komise jsou připraveni k okamžitému jednání o rámci nového programu MEDIA a jeho priorit s evropskou komisařkou pro kulturu Androulou Vassilou, a jsou si vědomi, že jakýkoli pokrok v těchto otázkách bude vyžadovat obrovské úsilí i obezřetnost.

Správná rada ARP Paříž, 18. března 2011 Kontakt: Florence Gastaud, fgastaud@larp.fr

HISTORIE PROGRAMU MEDIA

Program MEDIA je finanční program Evropské unie, jehož cílem je podpora audiovizuálního průmyslu členských zemí. Podpora se realizuje formou přímého financování filmové a televizní tvorby a projektů, které přispívají k propagaci a distribuci evropských audiovizuálních děl nebo k dalšímu vzdělávání evropských filmových profesionálů.

Program MEDIA vznikl v roce 1991. V současnosti probíhá již čtvrtá generace programu s názvem MEDIA 2007 a rozpočtem 755 mil. EUR. Česká republika se zařadila mezi členské země programu Evropské unie MEDIA v roce 2002 a z programu získala již více než 10 mil. EUR.

EVROPSKÁ CENA LUX

Před pár dny byl uzavřen příjem přihlášek snímků do soutěže o cenu LUX. Příští rok bude ovšem možné se přihlásit znovu.

LUX je filmová cena Evropského parlamentu. Od svého vzniku v roce 2007 odborná porota nominuje deset evropských filmů, ze kterých jsou vybráni tři finalisté a o vítězi rozhoduje hlasování členů Evropského parlamentu. Slavnostní předání Ceny se odehrává v Bruselu ve druhé polovině listopadu. Cílem Ceny je podporovat evropskou kinematografii, která se věnuje evropským otázkám. Z českých filmů minulých ročníků se např. snímek Občan Havel umístil mezi třemi finalisty. Informace o Ceně LUX a přehled snímků včetně těch vítězných z minulých let naleznete na <http://www.luxprize.eu/v1/>.

Smyslem Ceny LUX je napomoci distribuci a propagaci filmu po Evropě. Pro tyto účely získá vítězný snímek cca 90 tisíc EUR (na otitulkování do všech třiaadvaceti jazyků EU, na výrobu DCP kopie nebo 35mm filmu pro každý členský stát, adaptaci originální verze pro zrakově či sluchově postižené a podporu DVD vydání). Filmy musí splňovat následující požadavky: hraný nebo animovaný film nebo autorský dokument, minimální délka 60 min, produkováné či doprodukováné

snímky způsobilé pro program Media (Evropská unie, Chorvatsko, Island, Lichtenštejnsko, Norsko, Švýcarsko), film musí odrážet základní hodnoty evropské identity, kulturní rozmanitosti Evropy či přinášet postřehy do diskuse o integraci EU, filmy s premiérou v určitém, vždy daném časovém rozmezí. Kritéria způsobilosti jsou k nahlédnutí rovněž na internetových stránkách Ceny LUX (viz níže).

Registrační formulář a další instrukce k zasílanému balíčku do soutěže naleznete na webových stránkách Ceny LUX

<http://www.luxprize.eu/v1/2011-submission.html>

V případě dotazů se můžete obrátit i na Informační kancelář Evropského parlamentu v ČR (jindrich.pietras@europarl.europa.eu; tel. 255 708 266, www.evropsky-parlament.cz).

Ceně LUX je věnována i jedna ze sekci letošních Dnů evropského filmu. Píšeme o tom na jiném místě našeho časopisu.

Film Václava Havla *Odcházení* vzbudil tak hojné a tolik protichůdné reakce – a nejen v kulturních rubrikách periodik – že bychom jimi zaplnili několik čísel *Synchronu*. Uvědomujeme si, že náš malý výběr, který navíc umožňuje uveřejnit z recenzí jen úryvky, není a nemůže být vyčerpávající, že zachycuje jen zlomek publicistiky na téma Havlova debutu.

ODCHÁZENÍ – Drama

Režie: Václav Havel

Hrají: Josef Abrhám, Dagmar Veškrnová-Havlová, Jaroslav Dušek, Tatiana Vilhelmová, Eva Holubová, Vlasta Chramostová, Jiří Lábus, Ivana Uhlířová, Jiří Macháček, Stanislav Zindulka, Miroslav Krobot, Jan Budař, Oldřich Kaiser, Barbora Seidlová, Jan Kraus, Josef Polášek, Pavel Landovský, Jiří Bartoška, Michal Novotný

Premiéra 22. března 2011

Václav Havel – režisér

Dagmar Havlová v roli kancléřovy přítelkyně

Josef Abrhám v hlavní roli

Kdo si myslí, že Václav Havel neumí točit nebo naopak točí úplně božsky, zmýlil se

Chtěla bych se vyvarovat povrchních nálepkářů, kteří už stačili předem prohlásit, že jakmile někdo film promluví, je to automaticky *antihavlista*. A pokud ho pochválí, je to *zapšklý pravdoláskař*. Nejsm ani jedno a na *Odcházení* se dívám jako na film, který jednoduše natočil velice zručný divadelní autor.

V *Odcházení* narazil na počátek 21. století, kdy do děje promítá i něco ze svých snů, chyb, lásek i falše. Hlavní postava, bývalý kancléř Rieger, je tak bývalý prezident, který odchází na odpočinek, potýká se s problémy okolo stěhování a k tomu všemu musí neustále poslouchat své opakující se přibuzenstvo a známé.

Hrdinové se opakují ve svých frázích, ve svých grimasách, ve svých odchodech. To a spousta dalších prvků dopomáhá absurditě, která někomu může lézt na nervy, ale stejně musí uznat, že funguje – a to vlastně jen díky pár jednoduchým zásadám. Především: nikdo zde není sympatický. Nikdo zde nemluví upřímně, rozumně a bez klíše. Nikdo nesetrvává na scéně v kuse déle než deset minut.

(Havel) je výborný dramatik a stejně tak poeta. Jako filmový režisér ale za svými dřívějšími uměleckými profesemi mírně zaostává, a to hlavně proto, že je jimi neustále ovlivněn.

Především pro ty, kteří o hře *Odcházení* nikdy neslyšeli, tento film není. Nepochopí různé obrazy, návaznost, metafory. A nikdo jim to nemůže mít za zlé, protože kdo rozhoduje o tom, zdali film a předloha jsou tak úzce spjaté, aby k pochopení adaptace bylo nutné znát originál?

Pokud se ovšem divák uvolní a nechá kolem sebe *Odcházení odcházet* (a předem si o něm i něco najde), nemůže pak vykřikovat, že se jedná o blábol nejvyšší úrovně.

Pořád je v něm totiž vidět spousta práce. Každíčký záběr má svůj smysl. Josef Abrhám v hlavní roli je například neustále stavěn doprostřed scény a kamera tím násilně porušuje ono známé pravidlo zlatého řezu. Ale proč? Zaprvé: je to spíš divadlo. Zadruhé: hlavní postava Rieger neustále opakuje, že za svého

politického působení stavěl do centra dění člověka. Stříhač agresivně stříhá celek, kde sedí celá *famílie*, s velkým detailem na tváři několika vybraných vedlejších postav (nikdy ne Riegera). Na zdech okolo vily jsou přeškrtnutá graffiti „Havel na Hrad“. Film doprovází ukvíkaný soundtrack, který je sám o sobě absurdní už jen tím, že obsahuje jakési brblání místo textu. Křiklavý kostým Jaroslava Duška coby Riegerova nástupce Kleina svou kýčovitostí jen podtrhává buranství svého majitele.

Kvůli tomu všemu není možné odsoudit *Odcházení* jako snímek, který je vloženo špatný. Má své mouchy, ale lépe by pravděpodobně ani natočit nešlo. Člověk se na *Odcházení* musí dívat jako na absurdní drama balancující na hranici s veselohrou, k níž se ale ve výsledku nepřiklání. Kdo se chtěl zasmát, nezasměje se. Kdo si chtěl odpočinout v kině, neodpočine si. Kdo si myslí, že Václav Havel neumí točit nebo naopak točí úplně božsky, zmýlil se.

Pavčina Nouzová 24. 3. 2011, Topzine

Havlovo *Odcházení* terorizuje svou absurditou

Film *Odcházení* se bude potýkat hned s několika druhy odmítnutí.

Nepříjemný bude po estetické stránce těm, kteří nejsou zvyklí na nepsychologické stylizované herectví a statické kompozice obrazu, případně vůbec neuznávají poetiku absurdního divadla. I když ale přistoupíme na formální kód, který neodmyslitelně patří k Havlovým divadelním hrám, pořád je tu možnost odmítnout filmovou verzi *Odcházení* jako nepovedený debut. Předně, je velmi těžké z filmu samotného poznat, jestli se povedl svým tvůrcům tak, jak zamýšleli.

Opravdu má být herectví až tak dřevěné a opravdu až tak karikaturní? Opravdu má omezený prostor před vládní vilou, na němž se vše odehrává, působit tak stísněně, „neprakticky“ a úplně odtržené od okolní reality? Opravdu mají být různé halucinační sekvence tak chaotické a křečovitě?

I kdybychom se rozhodli, že se stylizace autorům nevymknula z rukou a nejde o neodhadnutí toho, co snese plátno, pořád se můžeme ptát: A co nám v této podobě ony umělecké znaky mají sdělovat, o čem mají vypovídat a na co poukazovat?

Hra by mohla naznačovat, že Havel své věty o „pravdě a lásce, která zvítězí nad lží a nenávisť“ mohl sice kdysi myslet vážně, ale je si vědom, že se z toho časem stala vyprázdňená fráze.

Ukazuje Riegera jako člověka naprosto semletého politikou, který jen neustále pečuje o vylepšování svého mediálního obrazu, ale stojí proti němu slizký bulvár Fuj, který se zaměřuje pouze na jeho milostné aféry a majetkové poměry. Vlastík Klein je pragmatik, který již žádné ideály ani nemá; jen využívá stejných nebo podobných frází, aby se dostal nahoru.

Domnívám se, že hlavní problém spočívá v tom, že *Odcházení* se přes zdánlivou významovou mnohovrstevnatost mýjí s tím, že by vypovídalo něco podstatného o současnosti. Může to mít více příčin, které zdaleka nesouvisejí s Havlovou filmařskou nezkušeností. Dokonce se dá spíš říct, že jeho superprofesionální spolupracovníci dělali vše pro to, aby vykryli mnohé debutantské chyby.

Proto je například kamera Jana Malíře tak malebná a barevná, aby na sebe

Producent Jaroslav Bouček, Václav Havel a kameraman Jan Malif

strhávala pozornost, i když se nic neděje, navíc ženským představitelkám lichoť měkkým světlem a občasně mírně rozpitými okraji obrazu tak, že vyhlížejí nadpozemsky krásně (obzvlášť Dagmar Havlová vypadá, jako by se koupala v krvi mladých panen).

Divadelní představení v multikině

Diváci filmu **Václava Havla Odcházení** přišli především na výpravné divadelní představení (neo)absurdního dramatu téhož autora, ztvárněné tentokrát filmovými prostředky. To není nic proti ničemu, pokud ovšem přistoupíme na pravidla hry. Čímž není míněna jen Havlova hra jako taková, ale hlavně pravidla stanovená autorem: To, co chtěl říct, už bezesbýtku pověděl svým pozoruhodným dramatem (údajně ho někteří přecenili; no, nevím...), a teď to jen převedl na plátno. Natočil – tj. zopakoval – už existující sdělení, původní vizi, k níž nechtěl mnoho dodávat, natož ji měnit či upravovat, jen zesílit. Zachoval tedy také stylizovanou podobu divadelního tvaru – od kulís, dekorací, přes odkazy na Čechova (ostatně méně zřetelné než v divadelní verzi) – až po herecké výkony.

Když *Odcházení* vnímáme takto, funguje docela dobře. Pokud totiž v našem vědomí a emočním očekávání ustoupí do pozadí nároky a očekávání ryze filmového zážitku. Pak nemáme problém ani s mírou stylizace. Jenže zatímco pro akcentování autorova sdělení je filmový důraz působivý, pro film jako takový je to už spornější.

Hořce posmutnělá groteska, jejímž prostřednictvím autor kreslí obtížné vyrovnávání s odchodem z veřejné scény, má znaky nadčasové trapnosti. Veškeré konání protagonisty dramatu i filmu – kancléře Riegera určuje nejistota a strach, co bude, až odejde za kulisy. Navíc – neslyší ani potlesk po zdařilém „výkonu“. Železná košile zvyku ho nutí nejprve sveřepě trvat na sloganech, která hojně pronášel během působení v úřadu, pak ale ustupovat, když se domnívá, že mu to pomůže udržet aspoň stín někdejších výsad. Kolem této základní situace rozehrává autor palčivě bezútešný proces „odcházení“. A o tento odchod, akcentovaný hustě zalidněnou a pestrou scénou, v níž se Rieger pohybuje, a ještě víc poznamenaný jeho zoufalou samotou, tu jde.

Když stupňující se stylizace začíná už jít poněkud na nervy, když se zdá, že herci své role přehrávají až ke křeči, když komorník po třetí či po čtvrté zakopne o kámen a panoptikální postavy opakovaně obcházejí louži uprostřed cesty, vždycky v pravou chvíli zaskočí nepomíjející kouzlo Havlova textu. A ovšem i myšlenky.

Odcházení je tedy pouze jiná podoba, filmový „převlek“ stejnojmenného dramatu autora. Nikoliv filmová událost. Co je na něm filmového, to jsou postupy, které jakoby v Havlovi uvízly z poetiky filmů české nové vlny šedesátých let. Ale přesto by se chtělo říct: zaplaťbůh, že díky filmové verzi se poselství ukryté v textu i situacích zase rozšíří o kousek dál.

Agáta Pilátová, Týdeník Rozhlas

Splněný sen starého pána – *Odcházení* je film-solitér, který se vymyká tradičním kritériím

Dopředu bylo jasné, že vzniká něco unikátního, ojedinělého. Teď, když je definitivně hotovo, je zjevné, že dílo svým způsobem očekávání předčilo. Jde o naprostý solitér, který se vymyká obvyklým hodnotícím kritériím. Stojí docela mimo kontext a působí jako opečovávaný královský potomek, na něhož jsou všichni zvědaví, ale nikdo s ním nechce kamarádit, natož se s ním rozdělit o svačinu. Nikam nepatří. Unikát, rarita, exot.

Jeho atraktivita závisí na tom, nakolik nám přijde zajímavá a kvalitní jeho divadelní předloha, až v dalším levalu pak jde o to, jaký dostal filmový obal. Ačkoli o filmovosti tu vlastně nemůže být řeč. Problém je už v tom, že se Havlova hra ve svém základním ustrojení vzpouzí všemu, co dělá film filmem. Je založená na slovu, navíc výrazně stylizovaném, nenabízí možnost ho jakkoli rozpohybovat, ani vizuálně zhmotnit.

Příběh je to symbolický, pracuje s náznaky, s metaforami, ty se ale – zbaveny bezpečí jevištního prostoru – proměňují v tezovitá hesla. Jakoby kamera neomaleně odhalila křehkost textu, který zdaleka není tak neprůstělný. Zásadní úlohu mají ve hře autorovy sebeironické komentáře, ve filmu chybí, což je logické a pochopitelné, škoda ovšem je, že Havel pro tento zcizující prvek nedokázal najít filmový ekvivalent.

Prostě se spokojil s co nejvěrnějším záznamem hry přenesené do pleneru. Co se nehodilo, šlo pryč, vše ostatní (tedy většina hry) zůstalo pietně zachováno, žádná snaha text posunout směrem k adekvátnímu filmovému tvaru. *Odcházení* je jen hrou od slova hrát si, zabavit se. Hrál si ale pouze autor a aktéři jeho „besídky“, divák zůstal stát docela mimo.

Dalo by se psát o tom, že herci bez výjimky naplňují Havlovu „absurdní koncepci absurdního herectví“, že v rámci daných možností odvedl velmi dobrou práci kameraman, střihač, skladatel... Ale ve skutečnosti se všichni snažili hlavně o to, aby přispěli ke splnění snu starého pána. To ale nic nemění na věci, že kdybychom chtěli za každou cenu pojmenovat kvality filmu bez ohledu na všechny ony specifické souvislosti a osobnost autora, museli bychom s lítostí konstatovat, že je to film špatný. A nemá to nic společného s tím, zda je nám Václav Havel sympatický, zda s jeho postoji souhlasíme či nikoli. Jenže kolik lidí se dokáže na *Odcházení* dívat zcela nezaújatě? Nejspíš nikdo. Ale takové je holt riziko podnikání a daň, jíž se platí za „splněné sny“.

Darina Křivánková, Reflex

Film nejtělavíruje mezi fraškou, satirou a podobenstvím moci

Filmová adaptace *Odcházení* je především divadelním filmem určeným milovníkům specifické havlovské stylotvorné poetiky a osobitého humoru. Z filmového hlediska však dramaturgicky vůbec nefunguje.

Od počátku nezastírá velké ambice režiséra a bezbřehé nadšení i naprostou tvůrčí oddanost skupiny jeho uměleckých i osobních přátel, navíc vesměs těch vůbec neznámějších filmových a divadelních hvězd, jimiž česká kulturní scéna momentálně disponuje. Ani to však k natočení dobrého filmu nestačí.

Divadelní jeviště a filmová scéna vyžadují naprosto odlišný přístup k textu i odlišný typ herectví: tuto premisu jako by tvůrci předem zavrhl i *Odcházení* inscenovali takřka doslovně – jen v exteriérech a s kamerou. Vlastně proč ne, chtělo by se říci takto zdánlivě invenčnímu, z filmového hlediska novátorskému přístupu k věci. Jenže to by nesměl na plátně působit tak přepjatě, nezáměrně afektovaně a navíc dramaturgicky zcela ploše. Tolik potřebná filmová nadsázka, která by Havlovo vtipu a osobitosti jistě znamenitě prospívala, tu zkrátka úplně chybí.

To, co výtečně fungovalo na jevišti jako série samostatných skečů, jež jsou volně provázány ostinatým nekonečných návštěv novinářských karikatur a opodstatněného „deklamování“ politicko-společenských postřehů odcházejícího kancléře, nedobrovolně se loučícího s luxusem vládní vily, v celovečerním výrazně stylizovaném pojetí na plátně vyznívá místy samoučelně, prkenně, místy přímo nezáměrně směšně – a nepatřičně.

Samozřejmě, je nač se dívat. Havel se těšil z tvůrčího zázemí, o němž se ostatním debutantům ani nesní. Kamera Jana Malíře, střih Jiřího Brožka i skvostná hudba Michala Pavlíčka poskytly *Odcházení* výtečnou službu. Všichni hvězdní herci, včetně Josefa Abrháma a jinak přesvědčivé mondénní Riegerovy „dlouholeté přítelkyně“ Ireny v podání Dagmar Havlové, tu však paradoxně stále působí pouze jako jakýsi podivný, pro celkové vyznění snímku vlastně nepodstatný kompars.

Jako by jen marně a se stíhávými úspěchy hledali nejhodnější polohu, v níž by absurdní poetika scénáře, prokreslení jejich postavy i osobitý přístup ke kameře, výpravě a vpravdě divadelní scéně nejlépe vynikly.

Jak se navíc na filmovém plátně ukazuje, ani vynikající herci charakteru Miroslava Krobota a Vlasty Chramostové neměli při natáčení *Odcházení* příliš jasno, zda točí experimentální divadelní adaptaci, rozvernou, potouchlou frašku záměrně čerpající z ochotnického divadla a kramářských písní, anebo plnokrevně, vážně pojaté i vážně míněné celovečerní podobenství o ztrátě moci a jejích důsledcích. Jako by inspiraci čerpali režisér i herci odevšad – a přitom se s vervou debutantů královsky bavili, ovšem poněkud na úkor přihlížejících diváků, včetně těch, kterým je jinak poetika Havlových her velmi blízká. Tato filmová země je zkrátka pouze pro zvané.

Irena Zemanová, *Hospodářské noviny*

Vlasta Chramostová

Oldřich Kaiser a Václav Havel

Havlovo *Odcházení* se snaží být „jiný film“. A to je sebevražda

Havel si režijní prvotinou podle vlastní hry splnil dávný sen, což je krok legitimní, lidsky pochopitelný a jímavý. Jenže si ji nepromítá doma v soukromí pro své potěšení a pro pár přátel. V kinosálech už nejde o výraz úcty k exprezidentově osobnosti, tady přejímá *Odcházení* podobu řadového distribučního „kousku“ vystaveného konkurenci, za nějž diváci platí vstupné. Zač si tedy zaplatit?

Za typický začátečnický experiment, jakými jsou téměř všechny snímky, které se rozhodnou v touze po „jinakosti“ vzdorovat pravidlům.

Ano, je to slabý film. Ale může za to hlavně chybná výchozí úvaha. Především sama předloha – Havlova přečeňovaná hra, byt' z ní ve filmové verzi zmizely ty nejlevnější plakátové morality o zhoubné epoše supermarketů. A navíc hra takřka nepřešpaná.

Aby mohl fungovat na plátně, musel by se divadelní text rozebrat na prvočinitele a znovu si určit, co a komu chce vlastně sdělit. Což Havel odmítl – a je to jeho právo, jeho volba i jeho vlastní limit. Nutně tak vzniká pouze další představení *Odcházení*, jen nově inscenované v mikrosvětě mimo čas a prostor.

Co si v tak umělé stylizaci mají počít oddaní a vykolejení herci?

Prostě se stále snímá divadlo; film z něj nevykřesají ani „oživlé obrazy“ změny, zkázy a zmaru, mračen či větru. Plní čistě úlohu předělů, jako když na jevišti představují kulisy, a pak se vše vrací do načechnané idyly, z níž až příliš teatrálně křičí, jak uměle je předstíraná a udržovaná.

Zkrátka *Odcházení* zastupuje čítankový vzor takzvané „uměleckého debutu“: opájí se nadsázkou, ale bez uvolněnosti, a stylizací, leč bez příčiny. Je to nanejvýš upřímná studentská prvotina v zaslém duchu 60. let; jako každý filmař na startu zjevně i Havel věří, že objevuje svět, nikoli Ameriku, a jako každý nováček chce vychrlit na diváka hned veškeré zásadní pravdy.

Na rozdíl od většiny debutantů však má dvě výhody. Jednak se mu dostalo opory mistrů všech řemesel: alespoň za letmou zmínku stojí kytarové blues Michala Pavlíčka, střih Jiřího Brožka s hravým motivem houpačky; kamera Jana Malíře klopící záběry do bizarních úhlů grotesky; i barvitě kostýmy Zuzany Ježkové jako z pohádky.

A druhá Havlova výhoda? Dar humoru, jímž obvykle debutanti nehýří – zpravidla v mladistvém zápalu propadají smrtelné vážnosti svého nepochopeného génia. Hlavně proto, že humor má, platí pro Havla totéž, co pro jiné vtipné autory trucovitých prvotin: jeho třetí film už by mohl být opravdu zajímavý.

Mirka Spáčilová

Splněný sen neznamená dobrý film

Dramatik Václav Havel přivedl na plátno vlastní divadelní hru *Odcházení*. Jejím tématem je výměna politických garnitur, při níž se střídají osoby, ale proklamace a mocenské struktury zůstávají.

Text sám nepatří k nejlepším, zabývá se všeobecně známými společenskými jevy, ale nic originálního se z něj nedozvíme. Většinou jen ilustruje Havlovy myšlenky a teze, tu nejznámější o pravdě a lásce nevyjímaje.

Hlavní postava není podle Havla autobiografická, nicméně vyslovuje věty, které k jeho politickému působení zřetelně odkazují, navíc filmem průběžně publikává typické havlovské srdíčko.

Hra je vystavěna na principu neustálého opakování stejných frází, jejichž prázdnota tím má sice záměrně vyniknout, ale protože Havel nejde dál, nic než ta prázdnota nakonec nezbyvá. Děj působí staticky, chybí mu vnitřní pohyb i dramatické napětí. Havel – scenárista totiž z tezí například o vztahu

občana a státu a z řady překvapivě povrchně formulovaných myšlenek na téma patolizalství, zrůdnosti bulvárních médií (ztělesněných zde tupým a slizkým redaktorem deníku *Fuj*), vztahu dětí k rodičům či ovládnutí jednoho partnera druhým nevytvořil filmový příběh.

Ponechal svou divadelní hru téměř v původní podobě, vyškrtl ale Hlas autora, který komentuje dění na scéně. Tím ji ovšem zbavil určitého nadhledu, který do ní Hlas vnáší.

Pro film zbyla povadlá komunální satira, v níž jistotu ironii respektive sebeironii jen nejasně tušíme a silně převládají stesky na všechno a na všechny. Jako scenárista tedy Havel nenalezl klíč k převedení absurdního dramatu (navíc zarezlého kdesi v šedesátých letech) do odpovídajícího filmového vyprávění.

Až na nepatrné výjimky záběrů pole či jezírka se děj odehrává v jediném prostředí před vilou, kde

herci tvoří strnulý živý obraz, do něhož přicházejí (a odcházejí) jako na divadelní scénu, a tam významně hledí nebo afektovaně deklamují a prvoplánově karikují. Paradoxně nejfilmověji působí Vlasta Chramostová, která hrála roli matky už v *Divadle*.

Nelze si přitom ani představit, že by Josef Abrahám, Dagmar Havlová, Oldřich Kaiser, Tatiana Vilhelmová, Jiří Macháček či Jaroslav Dušek tak křečovitě přehrávali, pokud by to nebyl režijní záměr. Splnili tedy zjevně zadání, navíc některé Macháčkovy, Duškovy a Kaiserovy kreace diváci možná ocení. Havel hru sice natočil, ale film z ní neudělal. Vznikl tak zvláštní tvar, v němž zmíněné složky mají vysokou profesionální úroveň, ale chybí to hlavní – kvalitní filmový scénář a filmová režie. *Odcházení* je tak především velmi průkazným potvrzením klíčové role scenáristy a režiséra pro natočení filmu.

Věra Míšková, Právo

Havel vytvořil filmovou verzi své divadelní hry *Odcházení*...

Stačí k tomu, aby člověk natočil film, vzít kameru a převést dramatický, divadelně stylizovaný svět do filmového média? Vzniká film tím, že něco natočíme, přimícháme k tomu hudbu a to vše v nějakém více méně podařeném stylu sestříháme a smícháme dohromady? Jsme tedy potenciálně všichni filmaři?

Film mluví obrazy, vytvářejícími zvláštní komplexní fonémy, které se syntakticky či paratakticky propojují. Ale co je to obraz? Francouzský teoretik filmu André Bazin to vyjadřuje stručně a jasně: „Obrazem rozumím velmi obecně všechno, co může k znázorňované věci přidat její znázornění na plátně.“ V Havlově případě se ona otázka velmi specificky mění: co přidává znázornění na plátně k realitě Havlovy divadelní hry? Jak ji rozvíjí, kam ji posouvá? Jinak řečeno: jakou filmovou řečí, je-li to film, mluví Havlova hra, jaký druh filmovosti, je-li o film a ne o filmový záznam divadelní hry, nabízí? Režisér Havel koncentruje veškeré dění do jednoho prostoru před vilou. Do domu, o jehož budoucí existenci se hraje, se nikdy nevstoupí. Plní roli něměho svědka, fotogenického pozadí, na němž se vše odehrává.

Výtvarnost obrazu je jedním ze dvou způsobů, který vytváří „obraz“, píše Bazin. V případě vily v Havlově *Odcházení* je to však výtvarnost do velké míry samočelná. Ryzí fotogeničnost, filmová kulisa. Víla působí tím, že je, nikoli tím, co z ní chtěl udělat režisér, o její obrazovosti čili znovuzrození

ve filmu vznikají velké pochyby. Podobnou roli hraje i celé prostředí před vilou. Působí svou vlastní krásou. Havel, přesněji řečeno kameraman Jan Malíř, k ní dodává určitou kompozici, pracuje s ozvláštněním prostřednictvím filmového rámování (výřezu skutečnosti), přesto se divák vzpírá tomu, že toto je obraz, který hraje ve filmu a bez nějž by film nebyl filmem. Kulisovitost scény ale může být záležitostí režiséra, který čte svou hru právě jako univerzální text, který se obejde bez konkrétního prostoru. Havlova hra by vlastně byla nejpůsobivější na holém jevišti a, což je možná ještě blíže skutečnosti, působila by nejvíce v hlasitém, inscenovaném čtení.

Ostatně není vyloučeno, že to platí o všech Havlových hrách, a možná že právě to je důkaz, že Havel je dramatik, nikoli divadelník či autor divadelních her.

V jednotlivých záběrech si Havel pohrává s detaily mizanscény. Nikoli snad s prostorově-časovým rozložením věcí a lidí, nýbrž s detaily, s rekvizitami. Ty ovšem nevytvářejí samostatný mnohovýznamový svět (obraz), ale odkazují samy na sebe. Přesněji řečeno na svůj vnějšek, protože žádný vnitřek nemají. Vnějšíkově působí i extravagantní kostýmy. Křiklavost konfliktu mezi divadelním oděvem ze staré doby (Riegerova suita) a papouškovitou, divokou pestrostí oblečení přicházející politické generace (Klein) záměrně připomíná trapně průhlednou přimocarost omšelého vtípu.

Jako u Havla už tolikrát, ať se ocitne v jakékoliv roli, nakonec nejzajímavější (i na hře-

snímku *Odcházení*) je to, jakým způsobem Havel rozumí sám sobě. V jakých odlišných a vzájemně napjatých módech je schopen se vykládat. Jak se nebojí ironie a karikatury, ale zároveň okamžitě vyžaduje uctivou vážnost. Z hlediska výkladu dramatu je pozoruhodné to, jak snadno se z autorova snímku *Odcházení* vytratila metafyzická rovina dějinného divadelního souboru o pojmání moci (politické, osobní, věčné), která v Havlově původním textu obsažena je a kterou v inscenaci v Arše výrazně vyzdvihl režisér David Radok. Místo transcendence přichází až kabaretní uvolnění a závěrečné gesto

nekonečné svobody, obsažené v možná nejpovedenějším (ne-li jediném) obraze snímku, kdy celý herecký ansámbl nastupuje do dostavníku a míří do neznáma divokého Západu...

Havlův snímek filmově koktá, třese se a cuká sebou, ale právě to je důvod, proč má smysl se na něj podívat (opakovaně vidění se zdá být podmínkou sine qua non). Estetická libost, či nelibost, recenzní povinnost ohvězdičkovat herecké a jiné výkony nebo osobní fandění, či odpor vůči velikánovi s tím nemá co společného.

Petr Fischer, Lidové noviny

Stanislav Milota

Kumšt je neměřitelný

Je to báječné, když některé umělecké dílo nebo jeho autor nebo obě věci dohromady dokážou ještě před oficiální premiérou vyvolat takovou vlnu zájmu a diskusí. A je opravdu jedno, zda jde o názory kladné či záporné. Havlovo *Odcházení* jak při divadelním uvedení, tak nyní ve své filmové podobě takovou pozornost vyvolává, lze jen doufat, že mu dlouho vydrží. Je potěšitelné sledovat, jak Václav Havel stále svým nenápadným způsobem provokuje společnost, i když z výsluní ostře sledované osoby dávno odešel. Dívat se na svět Havlovými očima není jednoduché, ani když nám to sám zprostředkuje uměleckým dílem. V každém případě však stojí za to alespoň trochu nahlédnout a nechat se pobavit i poučit, neboť obě tyto důležité složky jeho díla nabízí.

Divadlo, nebo film

Řekla bych, že je to jedno. Existuje dost divadelních kusů, které byly s větším či

Stanislav Zindulka

menším úspěchem převedeny na filmová plátna a naopak, zvláště v poslední době, úspěšný film nachází další svou tvář v divadelním provedení. Důležité je, jestli ta či ona verze zaujme. Havlovo *Odcházení* to nemělo lehké ani na divadle, kam by ho někteří filmoví kritici rádi uklidili. Jsem přesvědčena, že rozporuplné reakce nevznikly díky tomu, že byl dramatický text zfilmován. Koneckonců, žádná zfilmovaná divadelní hra svou divadelnost nikdy neztratila a případnému úspěchu to nebránilo. Rozporuplnost hodnocení Havlova díla vyvolává především jeho náročnost, poměrně složitá struktura a v neposlední řadě i obecné souvislosti vztahující se především k osobě autora samotného.

Především je *Odcházení* intelektuální záležitost, která předpokládá poučeního a vzdělaného diváka. Byť se jedná o komedii (tedy spíše grotesku) rozhodně to není dílo vhodné pro široké spektrum divácké obce. Jedná se o solitérní kousek, který v dnešní době totální intelektuální devalvace většinové společnosti mohl vzniknout jen díky osobnosti a vlivu svého tvůrce. Dnes už opravdu nejsme zvyklí na to, že je nám

Václav Havel a Dagmar Havlová

předkládáno dílo, které si sami musíme vysvětlit, zpracovat. V době, kdy běžnou normou filmového "umění" jsou plytké příběhy, kdy je řečeno vše a někdy i více, kdy klidně, jako běžnou záležitostí, přijímáme zfilmovaná, byť technicky dokonale zvládnutá, různá monstra a kreatury, se najednou objeví vysoce stylizované umělecké dílo, se kterým si už nevíme rady, protože ho neumíme vnímat.

Havel kontra Havel

Dalším problémem, který ovlivňuje přijetí filmu, je jeho autor. Václav Havel je natolik známá osobnost, která je jak obdivována, tak zatracována, že nutně předurčuje rozporuplné reakce na cokoli, co vytvoří. Ti, kteří ho mají rádi, se zarytě budou snažit o to, aby se jim to líbilo, a ti, kteří ho rádi nemají, už předem vědí, že to bude blbě, intelektuální a k ničemu. V této souvislosti objektivní zhodnocení filmu přinese patrně až čas, kdy už bude možné od této výrazné osobnosti oddělit jeho tvorbu a posuzovat ji jen jako dílo samotné.

Zamýšlet se nad tím, zda Havel zpracoval konkrétní příběhy konkrétních osob, a podsouvat mu tím vyrovnávání si vlastních účtů mi připadá scestné. Pochopitelně, že každé dílo odráží osobní zkušenosti autora, které ovšem dobrý autor dokáže zobecnit a vytvořit z nich tzv. modelovou situaci. A v tom je Havel skutečný mistr. *Odcházení* přes modelové situace, pomocí groteskní stylizace, podává obraz o panoptikálním světě mocných, o to ostřejší, že autor sám byl jedním z nich. Při běhu filmu mi kdesi v paměti vytanula Havlova reakce, když se stal prezidentem Československé republiky. "Připadá mi to poněkud absurdní," prohlásil tehdy a jistě s nemalým pobavením a ironickým nadhledem sledoval, jak je jeho portrét ve školách vyměňován za portrét Husákův. Jak by nebyla jeho absurdní groteska o tyto zážitky obohacena. To, že dokázal vše zpracovat nadčasově, bez osobních a nízkých invektiv, jako absurdní podobenství, mu jenom slouží ke cti. A podsouvat mu jakoukoli prvoplánovost, je hloupé, i když vystihující úroveň „podsouvače“ (kdyby to bylo takhle jednoduché, tomu bychom rozuměli, ale obecně, v umělecké licenci, s tím si nevíme rady).

Josef Abrhám a Václav Havel

Složitosti struktury scénáře musí odpovídat i jeho realizace a herecké výkony. Groteska a absurdní drama nutně vyžadují stylizované herectví. Hraje se přemířtěně, v nadsázce a za pomoci herecké zkratky. To znamená, že všichni hrají jakoby v totálně ochotnickém divadle a každý jednotlivec ve svém partu vystřídá nepočítaně poloh, do kterých vklouzává rychle, stříhem. Všechno je hra a všichni předstírají, třebaže se právě v tento moment zdají být upřímní, následující gesto, grimasa, pohled zdánlivou upřímností deklasují a zesměšní. Není zde kladného hrdiny, všechno jsou to groteskní figurky v absurdním světě. Celé to balábile je zároveň směšné i dojemné, k politování i k odsudku a přesně tak se hraje, chvíli civilně a hned s totálním patosem.

Ne, divák to vskutku nebude mít lehké, není s kým se ztotožnit, lze se jen vysmát sám sobě (a to se velmi nerado dělá). Ale slovy Josefa Abrháma, který hraje ústřední postavu odcházejícího kancléře, je potřeba zdůraznit: „Je světově unikátní dostat tak stylizovaný text před kameru. *Odcházení* nemá srovnání, je to opravdu velký experiment. Ať už si s tím kritika a diváci dělají, co chtějí, protože kumšt je neměřitelný, líbí – nelíbí, to se nedá zvážít.“

Marie Třešňáková, ČT24

IVA JANŽUROVÁ ŘÍKÁ: DOBŘÍ FILM POJÍDÁM JAKO DOBROU KRMI

Není u nás tolik tak populárních filmových hereček, jako Iva Janžurová. Má za sebou desítky rolí, scének, výstupů... a vždycky jsou podané osobitě, originálně, bravurně. Poctu na plzeňském Finále si tahle skromná žena určitě zaslouží – a zdaleka ne kvůli životnímu jubileu. Národ ji miluje. Zní to jako fráze, ale tady je tohle tvrzení namístě.

Vedle filmu se Iva Janžurová po celou svoji úspěšnou kariéru věnuje i divadlu. A tím jsme začali.

V nedávné době jste měla několik „pracovních úrazů“, zranila jste se přímo na jevišti. Šetříte se od té doby víc než dřív?

To se asi nedá říct – a občas si to vyčítám. Ono je to u mě spíš naopak: mozek malinko ztrácí schopnost koncentrace, takže – než zařídím všechno to, co chci – musím toho naběhat dvakrát tolik nežli dřív a vynaložit daleko víc úsilí. Naštěstí ale v sobě mám pořád dost naivních dětských plánů, rozhodně se nechystám natáhnout bačkorky nebo pohodlné boty a odpočívat. Uznávám ale, že odpočívat by člověk měl umět! Takže asi si nějakou tu pohodlnou obuv přece jenom půjdu koupit a víc chodit, třeba po lese.

Jaké máte naivní dětské plány?

Chceme dopsat hru, přemýšlím o dalších projektech, ale ne příliš zavazujících. Jde tedy o projekty v rámci naší rodinné produkce. Už jsme dokázali „přinutit“ dcery, aby se o věc začaly víc starat, máme v nich schopné organizátorky či manažerky. Doufám, že jim to vydrží a že budou mít dost síly; divadlo je to krásné, reakce diváků nádherně povzbudivé a tohle všechno nám vrací část síly a elánu, které do projektu vkládáme. Nicméně nějakou tu sílu nám naše divadlo bere, náročná cesta, chystání rekvizit a kostýmů, opakování textů. Tohle všechno stojí spoustu času i energie.

Zmínila jste dcery; dá se říci, že po letech, kdy jste byla oporou vy jim, jsou teď oporou ony vám?

Ony jsou mi oporou od narození! Skutečnost, že „máte“ tvora, který má být vaším pokračováním a který vám přináší spoustu radosti, je velmi posilující. Teď už mi samozřejmě pomáhají i doopravdy, nejen přes moji mateřskou reflexi. Obě dvě jsou, když to řeknu takovým mateřsko-lidovým způsobem, moc hodné. To je pro matku radost. Starají se o nás – a já se taky snažím jim pomáhat. Každá z nich je matkou dvou dětí, dovedu si tedy představit jejich starosti, protože jsem je sama zažila. Je to taková vzájemná podpora, rozhodně ne ve smyslu něco za něco, není to žádný obchod; jsme pohromadě a jeden pro druhého děláme to, co zrovna potřebuje. Je radost s dcerami být.

Nikdy si nelezete na nervy?

Sice bydlíme v jednom domě, ale jsme organizovatelní tak, že si na nervy nelezeme. Nejsme pořád spolu, ale pokud nejsme, telefonujeme si. Společně se staráme o mého muže, který po mozkové příhodě už péči potřebuje. Navíc si rád pohoví, není příliš pilným rekonvalescentem. Společně s dcerami ho tedy všelijak napomínáme a proháníme. Největší dosavadní

Iva Janžurová ve filmu Romana Vávry *Co chytneš v žitě* (1998)

výsledek našeho snažení byl ten, že šel s pětiletou vnučkou do krámu. Nikomu z nás se ho předtím na takovou cestu nepodařilo dostat; on si dal raneček na záda a šel si nakoupit!

Jak hodnotíte filmové působení dcer – Sabiny coby scenáristky a herečky a Theodory coby režisérky?

To můžu těžko jako matka hodnotit, každopádně jim fandím. Ale myslím si, že jim fandím docela spravedlivě. Teď čekám na Sabinin výkon ve filmu Petra Nikolaeva *Lidice*. Nemá v něm hlavní roli, ale určitě se tam ukáže. U Alice Nellis hrála Sabina krásně ve snímku *Tajnosti*, měla tam malou roličku, ale žasla jsem, jak ji zahrála! Já sama bych tu roli tak pěkně, jako ona, nevládla. Spolu – i se Theodou – jsme hrály v Alicině filmu *Výlet*, to byl taky krásný kus života. Ostatně – film je vždycky kus života. Zabere nejen čas od začátku do konce natáčení, ale spoustu času okolo, dlouhou dobu chystání a soustředění, pak dokončovací práce a cesty na premiéry. Alice Nellis, respektive její distributor uspořádal tenkrát premiérovou okružní cestu po všech štacích, kde jsme filmovali, takže jsme zase byly společně. Přiznám se, že mě takové situace vždy úžasně těší.

Na Finále Plzeň se letos vracíte pro poctu; v roce 2007 jste tu byla předsedkyní poroty!

Na to vzpomínám ráda, byla to ohromná radost. Užila jsem si tehdy v Plzni několik dnů, měla jsem na to náhodně čas. Překvapilo mě, že jsem předsedala mezinárodní porotě. Můj tehdejší tip na vítěze byl tajný, říkala jsem si, že s ním mí kolegové, filmaři, recenzenti a filmoví teoretikové z různých zemí, nebudou souhlasit – ale nakonec jsem se s nimi úžasně shodla. Když první z nich vyřkl název onoho filmu nahlas, teprve jsem se odvážila a rázně jsem se připojila. Šlo o film *Pusinky* – a dodnes si myslím, že to byla správná

volba. A ještě jeden snímek nás tenkrát zaujal, jmenoval se ... a bude hůř, natočil ho Petr Nikolaev. Je velmi silný. V porotě jsme se shodli, že dost vybočuje z rámce všech ostatních soutěžních filmů, takže jsme pro něj hledali – a našli – mimořádné ocenění. Doufám, že tenhle film ještě někdy uvidím!

Předpokládám, že do Plzně na festival jezdíte ráda.

Ano, ale má to jeden háček – čas. Představa, že přijedu, ubytuji se a budu chodit do kina, je krásná, chodit z kina do kina by byla skutečně radost! Jako studentka jsem často spolykala i čtyři filmy za den, jen to fliklo! Málokdy ale mám čas přijet na celou dobu. Výhoda plzeňského

Finále pro mě je ovšem ta, že po uzávěrce Českých lvů, ve kterých hlasuji a tudíž musím českou filmovou produkci sledovat, vzniknou dva, tři další snímky. Nemusím tedy v Plzni shlédnout tak obrovské kvantum filmů.

Co říkáte tomu, že bude Plzeň evropským městem kultury 2015?

Myslím, že to bude krásné. Plzeňáci jistě ještě mají co dělat, musejí se trochu činit. Jsem na to zvědavá, rozhodně to Plzni přeji.

V Plzni na letošním Finále vám bude věnována pocta; před časem jste se vyjádřila, že se podobným záležitostem nebráníte...

Každá pochvala ve formě ceny, pocty nebo pěkné recenze herce ohromně těší. Myslím si, že v tomto ohledu mezi námi není žádná výjimka. „Siláci“, kteří říkají, že je takové věci obtěžují, že jim jsou jedno, to říkají jen tak na oko. Každého potěší ocenění! Jsem přesvědčena, že neexistuje herec, kterého by nepotěšilo, včetně takových těch jubilejních cen a cen za celoživotní dílo. Já sama mám z takových osobních událostí vždycky dobrý pocit.

Obecně: prý jste „festivalový typ“...

To je pravda, jezdit po festivalech a být hýčkaná by se mi líbilo. Přitom ale nejsem ten typ diváka, který by měl v hlavě kartotéku a pamatoval si scény nebo celé snímky. Na ty, které jsem viděla, si vzpomínám těžko. Vloni na karlovarském festivalu jsem se rozhodla, že se v tom vylepším a budu si psát poznámky, ale nedopadlo to nijak slavně. Nedávno jsem je při úklidu našla – byly ze tří filmů, pak už jsem nepokračovala a dojmy jsem zapoměla. Jsem takový ten „pojídač“, dobrý film pojídám jako dobrou krmí. Ještě příští den jsem třeba schopná vyprávět svému muži, co jsem viděla a v čem to bylo krásné, ale dál už si to do paměťových kanálů zařadit neumím.

Z dobrého filmu se ale radujete...

Ano. Před pár dní jsem viděla film Rodinné sídlo. Anglický filmový styl mám ráda. Z povedeného filmu mi je krásně na duši a dlouhou dobu mi to vydrží. Těžko definovat důvody, proč se mi určité filmy líbí, ale rozhodně mi po nich v duši zůstává radostný pocit. A to i z filmů svým způsobem tragických – pokud jsou dobře udělané.

Díváte se na filmy s profesionální deformací – říkáte si třeba: tohle bych zahrála líp?

Zůstanu u už zmíněného filmu Rodinné sídlo. Všimla jsem si, že si v něm pan Hopkins vymyslel takové gesto, kterým vyjadřoval že se trápí, že chce odpustit, ale nelze mu to zcela věřit. To bylo pěkné. Když to udělal potřetí, řekla jsem si: aha, to si pro onu postavu vytvořil takový charakteristický vnější znak. Vynikající herec má samozřejmě roli ustrojenou, vymodelovanou uvnitř, taková gesta jsou pak to poslední, čím postavu charakterizuje.

A k tomu srovnávání...

Nesrovnávám se s jinými herci, neříkám, že bych nějakou situaci takhle nehrála nebo že bych ji zahrála líp. Samozřejmě všechno tiše pozoruji a někdy naplňuji svoji zásobárnu. Pořád hrajete nějaké role; pokud byste nechodil mezi lidi a nevšiml si jich, musel byste se v určitý moment ocitnout na mizině. Jsem tedy mlčenlivý pozorovatel. I ve filmu. Víím, že napodobovat nemůžu, jednak by to zasvěcený divák poznal, jednak jsem nikdy neměla tu touhu. Vždycky jsem chtěla být svérázná, svébytná, nikomu nepodobná. Ale naplňuji v sobě vědomí, že dobře udělaná role je tělo i s duší. A je krásné pozorovat to i na dobrých filmech. *Jste hodně zapsaná jako komediální herečka, nicméně v rejstříku máte i role vážné!*

Mockrát mi někdo řekl nebo napsal, že je mě na levné estrádní vystupy škoda, že se tím rozptyluji, rozkouskovávám. Ale co se týče vážna a komediálního – měla jsem toho vždy namícháno téměř rovnou měrou, což mě bavilo. V každé vážné roli jsem vždycky hledala něco zábavného, směšného, a obráceně. Dobře víím, že pestrost rozkmitu od vážna do smutna je velice užitečná a každé postavě potřebná. Ostatně i v životě jsme takoví: jednou směšní, jednou sami sebe litujeme, a vzápětí se zase zesměšníme nějakou naivitou. Myslím si, že se mi v tomto ohledu moje role dařily. Zjistila jsem, že v podstatě je přístup k vážné i komediální roli stejný.

Učila vás tohle už Vlasta Fabiánová, vaše ročníková profesorka na DAMU?

Budete se divit, ale já si na to nevzpomínám. Školou jsem prošla jako každý hloupý student, který si stěžuje na předměty, které ho nebaví a fandí těm, které ho baví. Paní profesorka Fabiánová nám v podstatě umožnila pohybovat se víceméně svobodně, nakonec se na nás ve čtvrtém ročníku rozložila, že jsme si byli příliš jistí sami sebou a tu a tam jsme si dovolili i odporovat. Ona byla velký praktik a řešila s námi každý úkol s velkou vášnivostí a velkým nasazením. Moc obecných pouček u toho nepadalo, spíš šlo o temperament, nasazení, techniku – v tom smyslu nás, když to řeknu ošklivě, hodně pérovala. Vlastně si ale přesně nevybavuji, jestli nám konkrétně to či ono říkala. Asi je to moje chyba, možná byste se to u mých spolužáků dozvěděli.

Chystáte se teď na nějakou filmovou roli?

V současné době před sebou, bohužel, žádný film nemám. V televizi dotáčím seriál a Filip Renč mi nabídl roličku v televizní psychologické detektivce, kterou točí. Nabídku jsem přijala, i když nejde o žádnou

stěžejní roli, po jakých herci touží. Řekla jsem si ale, že se seznámím s režisérem, se kterým jsem ještě nepracovala. Jinak ale, jak říkám, velká filmová role mě teď zatím nečeká. Víím, že pro herečku v určitém věku je to obtížné. Některé moje kolegyně měly štěstí na autory, kteří si s radostí napsali scénář s rolí pro starší dámu. Je to ale vzácné. Sama se tím netrápím, protože jsem měla štěstí – spoustu krásných filmů jsem natočila a svým způsobem jsou ty filmy pořád živé. Televize je často reprizuje, čímž nepřicházím ani o mladé publikum a jsem pořád v povědomí. A co se nějaké hezké nové role týče – třeba se ještě vyskytne!

Chodíte se na ně scenáristů a režisérů ptát?

Ne a ani neseďm čekající u telefonu. Jan Tříska, když zůstal v Americe, říkal, že život tam je čekání u telefonu. Já u telefonu nečekám, mám spoustu jiných záležitostí. Jak jsem říkala, píšeme divadelní hru, což je ohromná radost. S mým mužem už jsme napsali šest her a vždycky nás to úžasně naplňovalo. Teď hrajeme kus, ve kterém jdou dva starší herci dělat konkurs na filmovou roli; to by se mohlo natočit. Ještě nevím, kterému režisérovi bych to dala za úkol, ale je to docela hezká komedie.

Takže tohle by se dalo počítat mezi ty vaše dětské naivní sny či plány, o kterých jste mluvila?

Ano, tenhle je rozhodně jeden ze stěžejních. Taky se chystám, že budu malovat, že se budu učit francouzsky... Je toho dost. Teď pojedou do Burgundska na víno. Sice jenom na čtyři dny, ale to už je v mém životě událost! S tím souvisí náš spolek Dámy vína, to je takový můj pozdní koníček, nicméně existuje a patří mezi ty naivní hezké záležitosti v mém životě. Stejně jako setkání s nádherným vínem!

Tomáš Pilát

JAN HŘEBEK – REŽISÉR OBLÍBENÝ ZEJMÉNA NA PLZEŇSKU

Jan Hřebejk patří k našim nejplodnějším a nejúspěšnějším filmovým režisérům. A ještě jedno „nej“ si může připsat: mezi svými stále činnými kolegy má pravděpodobně nejvíc plzeňských Zlatých ledňáčků. Přesně řečeno jsou tři.

Čím by se to, podle vás, dalo vysvětlit?

(se smíchem) Jsem režisérem oblíbeným zejména na Plzeňsku! Ale vážně: takové ceny jsou vždy věcí určitého kontextu. Plzeňské Finále jako soutěž českých filmů bylo vždycky takovou, řekněme, protiváhou Českých lvů. V Plzni například svého času zvítězil film Mňága Happy End proti Koljovi, který bodoval v rámci Českých lvů. A obecně: velké ambiciózní filmy jako třeba Želary nebo Protektor se většinou na Finále spokojovaly s menšími oceněními, třeba za herecké výkony.

Vaše filmy, které získaly Zlatého ledňáčka, ambiciózní nebyly?

Ledňáčka jsme získali za snímky Musíme si pomáhat, Pupendo a Kawasakiho růže. S výjimkou Musíme si pomáhat tyhle projekty nebyly příliš ambiciózní, navíc Pupendo a Musíme si pomáhat měly na Finále předpremiéru, takže se ještě úspěchy, ať už divácké či jiné, nedaly u těchto snímků předvídat. Nechci o tom příliš spekulovat; cena je vždycky věcí poroty, ta porota má určité složení a rozhoduje svým způsobem politicky, čímž myslím, že její rozhodnutí je založeno na určité dohodě. Takže my jsme měli v Plzni tříkrát štěstí.

Vy osobně taky berete plzeňské Finále jako určitou opozici k Českým lvům?

Takhle o tom neuvažuji. Čeští lvi mají specifickou pozici – tam se rozhoduje anketně, hlasující akademikové se mezi sebou neradí (i když pochopitelně i tady vždycky existuje nějaká psychóza v tom smyslu, že by bylo dobré něco

ocenit, některé filmy mají lepší, jiné horší pověst). Obecně ale o Českých lvech hlasuje několik desítek lidí, kteří doma vyplní formulář. Naproti tomu v Plzni, stejně jako na jiných festivalech, rozhoduje mezinárodní porota. Ta opozice se možná vymezila v Plzni nebo mezi některými tvůrci, kteří v rámci Lvů nebudovali.

Co jste říkal letošním výsledkům Českého lva?

Myslím, že nijak moc nepřekvapily. Může samozřejmě vzniknout podiv nad tím, že některé filmy vyšly naprázdno, totálně vyhořely třeba Občanský průkaz a Největší z Čechů, což jsou filmy, se kterými sympatizuji. Tato překvapení jsou ale dána právě anketní formou Českých lvů. Můžete být jedenáctkrát druhý nebo získat jedenáct nominací a přitom nezískat žádného Českého lva. Naproti tomu můžou být filmy, které mají jedno želízko v ohni, a ono to vyjde. Občanského průkazu i Největšího z Čechů je mi líto, v jednom z těch filmů mám dokonce malou roli... Obecně ale co se týče oceněných snímků a tvůrců ani co se týče formy večera, nemám problém. Po několika letech jsem se letos předávání cen v Lucerně zúčastnil, a celé se mi to zdálo dobré. Jan Budař coby moderator večera se mi líbil. A myslím, že mezi oceněnými není nikdo, u koho bychom se tomu měli divit.

Čím je pro vás Finále Plzeň?

Příjemným, domácí festival. Nestříkají tu velké ambice, což se mi líbí. Když jsme byli mladší a neměli jsme rodiny, jezdili jsme do Plzně vysloveně jako parta. S Pupenem nebo s Musíme si pomáhat sem jela velká část štábu.

Mrzí mě, že dnes tam jezdíme sporadičtěji. Finále je ale pořád přínosným festivalem. Jenom je škoda, že kino Elektra, kde se značná část festivalu odehrávala a kde se všichni potkávali, už nefunguje.

Taky si na plzeňském Finále „doplňujete“ filmy, které jste přes rok nestihl vidět?

Je to tak. Na Finále jsem třeba v klasické podobě, tedy z šestnáctimilimetrové kopie a v hospodě, viděl film Petra Nikolaeva ... a bude hůř. To je, podle mého názoru, jeden z nejcennějších filmů za poslední roky. A díky Finále jsem ho viděl v perfektní atmosféře. Nebo jsem v Plzni na festivalu shlédl film Muži v říji. A platí to i o dalších snímcích. Navíc v Plzni (ale třeba i v Karlových Varech nebo Uherském Hradišti) potkáte kolegy, se kterými si rád popovídáte, což se v Praze z nedostatku času nestane.

Vloni jste část závěrečného večírku plzeňského Finále strávil v živé debatě s Jiřím Krejčíkem...

Jiří Krejčík je legendární postava už asi padesát let. On má jednu ohromnou vlastnost: když zrovna není nabroušený, a vlastně i když je, má velký smysl pro humor. Mnoho jeho filmů mám rád a některé z nich pokládám za milníky české kinematografie. Například Vyšší princip. Pamatuji si taky, co to v té minulé bolševické pustotě znamenalo vidět Božskou Emmu. Jsem rád, když se mi podaří zastihnout pana Krejčíka v takovém rozpoložení, že se mu chce i žertovat. Jeho humor je samozřejmě takový, řekněme, poťouchlý, přesto je Jiří Krejčík jeden z mých nejmávanějších kolegů. Pokládám ho za jednoho z našich nejlepších filmařů, za jednoho z těch, kteří pomáhali utvářet československou kinematografii.

On dokonce hrál ve vašem snímku Pelíšky...

Pro mě to bylo ohromně významné nejen proto, že v tom filmu hrál, ale i pro

Jan Hřebejk s Jiřím Krejčíkem na Finále v Plzni

jeho doporučení, které Pelíškům pomohlo. Když si přečetl jednu z verzí scénáře, řekl: heleďte se, nechodte už za rok 1968! V původním scénáři bylo totiž ještě asi tak patnáct, dvacet minut o tom, co se s jednotlivými postavami po sovětské okupaci dělo. Nakonec jsme tam nechali jenom takový decentní epilog, který jde skoro do závěrečných titulků. Myslím si, že to od pana Krejčíka byla moudrá dramaturgická připomínka. Nejen kvůli délce filmu, ale i kvůli jeho celkovému vyznění. Nebýt Krejčíka, možná bychom ten dojemný konec pokazili a rozředili naší specialitou, tedy mojí a Petra Jarchovského, a to je dvacet závěrů v každém našem filmu. A jenom mimochodem – je škoda, že Jiří Krejčík ve svém životě víc nehrál. On má herecký talent a hraje s lehkostí, jeho minimalistické herectví je příjemné. Chtěl jsem původně Jiřího Krejčíka obsadit i do filmu Kawasakiho růže, do té role, kterou hrál pan Chudík. Dokonce jsem si pohrával s myšlenkou, že by onu důležitou filmovou trojici starších pánů hráli pánové Jiří Krejčík, Jiří Menzel a Jan Němec; nakonec to ale dopadlo jinak.

Takže zůstaly Pelíšky...

Nedávno televize Pelíšky vysílala. Při sledování toho filmu jsem si uvědomil, že z asi pěti replik, které v tom filmu Jiří Krejčík má, si čtyři sám vymyslel, přizpůsobil, filmu dodal... Což mě vždycky příjemně naladí. Nehledě na to, že někteří z herců, kteří v Pelíšcích hráli, u Krejčíka začínali – třeba Stella Zázvorková, Jiří Kodet nebo Emília Vášáryová.

Finále uvádí i staré a starší filmy z archivů, mnohdy přijede i někdo z tvůrců, pokud ještě někdo takový žije; to je taky plzeňské plus...

Jasně, to je určitě plus takových festivalů, jako je Finále. Je skvělé, že tu promítají i filmy, které nejsou zrovna aktuální, třeba v rámci různých retrospektiv, poct nebo různých žánrových specialit. Taky si je vychutnávám.

Letos bude v Plzni uveden váš film Zítřka se bude... , vlastně záznam divadelního představení.

To je film, který mnohým divákům právem vyrazil dech – nemyslím kvůli jeho filmové složce, ale kvůli síle zaznamenaného díla, tedy opery skladatele a muzikologa, a taky autora hudby k několika mým filmům, Aleše Březiny o procesu s Dr. Miladou Horákovou. Je to úžasné dílo s přístupnou, sdělnou muzikou. Jsme rádi, že snímek můžeme na Finále uvést.

Co se s tímto filmem děje v současné době?

Aleš Březina s ním celkem úspěšně cestuje po světě. Nedávno byl v Bruselu, teď se chystá do USA na několik komentovaných projekcí. V zahraničí se hrálo i divadelní představení, ale vyvézt celou, byť komorní inscenaci, je složitější. Vztít s sebou DVD je jednodušší. Navíc jsme – pro účely loňské říjnové projekce ve Spojených státech – nechali představení nově přeložit. Zuckerův překlad je výborný, myslím si, že Alex Zucker je vůbec nejlepším překladatelem z češtiny do angličtiny, ostatně vloni dostal v Americe významnou cenu za anglický překlad knihy Petry Hůlové Paměť mojí babičce.

Březinova opera měla i docela zajímavé důsledky...

Asi myslíte skutečnost, že stála na počátku spolupráce Aleše Březiny s britským režisérem Robertem Wilsonem. Je to opravdu vynikající dílo.

V rámci filmových cen byl film Zítřka se bude... zařazen mezi dokumenty; to je, myslím si, poněkud zavádějící.

Jde o záznam představení. Nikoliv televizní, ale skutečně filmový. Někoho můžou překvapit nebo dokonce rušit občasně záběry na Lenku Vlasákovou a Jiřího Menzela v publiku, lidi se mohou ptát, co tam dělají. To můžu vysvětlit. Publikum je v této inscenaci vždy součástí představení, neustále se odráží v zrcadlech, vlastně hraje spolu s aktéry představení. My jsme původně chtěli část opery použít do filmu Kawasakiho růže. Tuhle myšlenku jsme ale nakonec opustili, navíc Jiří Menzel roli odmítl (což říkám bez hořkosti, z výkonu Martina Huby jsem nadšený). Nakonec Jiří Barák, střiháč, ale v tomto případě větší režisér než já, ze tří záznamů sestříhal film. Rád bych plzeňské festivalové publikum na projekci pozval. Dokonce i moje sestry, původně skeptické (vždyť jde o moderní operu, navíc o procesu s Miladou Horákovou) byly uneseny! To představení je opravdu úžasné.

Před časem jste prohlásil, že jde o jeden z vašich nejdůležitějších filmů!

Tematicky. Je velice silný. Na jeho premiéře v kině Světozor, byť to byla premiéra skromná, která neměla pompu našich distribučních premiér, bylo asi to nejvybranější publikum, které si umím představit: Václav Havel, Meda Mládková, Robert Wilson... Nechci ten film hodnotit, odpovědně ale říkám: představení opery Zítřka se bude... stojí za to vidět, třeba i ve filmu. Dostat se na ně do divadla totiž není vůbec jednoduché, hraje se pouze párkrát do roka v malém prostoru. Každopádně to je ale pecka!

P. S.: Těsně před uzavěrkou tohoto čísla Synchronu přišla zpráva, že Jan Hřebejk zasedne v porotě hlavní soutěže 51. ročníku Mezinárodního festivalu filmů pro děti a mládež ve Zlíně, v květnu se v rámci přehlídky Svět knihy ve filmu zúčastní debaty o filmových adaptacích literárních děl a současně přednáší v rámci projektu Cinema Studies kina Světozor.

Tomáš Pilát

ZITA KABÁTOVÁ: HLAVNĚ VYDRŽET!

Zita Kabátová je (s Evou Gerovou) poslední žijící hereckou legendou velké éry československé kinematografie 1. republiky. Soupis jejích rolí by zabral celý prostor určený pro tento rozhovor, stejně by to dopadlo se seznamem jejích slavných kolegů a kolegyně, se kterými se sešla ve filmu či na prknech, která znamenají svět. V následujícím povídání budou ale alespoň někteří z nich připomenuti.

27. dubna oslaví Zita Kabátová osmadvadesátileté (!) narozeniny. Blahopřejeme! U příležitosti tohoto výročí jsme herečku navštívili v motolské nemocnici, která je už několik let jejím domovem.

Jak se cítíte?

Dělám co můžu, abych vydržela. K těm mým osmadvadesátinám: asi mi moje matka nějaký ten rok přidala. Ona zemřela brzo, tak mi asi přidala to, co jí zbylo.

Už jste si zvykla na nemocnici nebo ještě pošilháváte po domově?

Kdepak, nepošilhávám! Musím tady vydržet, jak já říkám: vydržát. Vydržát, to je důležité. Jak by k tomu přišli zdejší sestry a jiní, kdybych byla lítostivá a pořád fňukala?

Vaše jméno figuruje nejen ve spoustě filmů, ale propůjčila jste je i nedávno vzniklé Divadelní a filmové společnosti...

Tu společnost zakládala moje snacha. Políbila ji múza, k použití svého jména v názvu společnosti jsem dala svolení. Teď ať snacha dělá, co umí! Doba není jednoduchá.

Jaká, podle vás, je?

Hlavně závistivá, lidé si závidí, přitom nikdo není tak pilný, jako jsme byli my. Proto jsme mohli natočit tolik filmů: neútočili jsme na sebe, přáli jsme si a byli

Točila jste ale i s jinými režiséry, ovšem není mezi nimi čerstvě stoletý Otakar Vávra. Neoslovil vás?

Myslím, jak si to teď vybavuji, že by se mnou byl chtěl dělat. Vzpomínám si, že jednou přišel, nepozván, ke mně domů. A to se přece nedělá!

Ráda vyprávíte o tatínkovi – architektovi a stavitelovi...

Moc ráda. Tatíček byl opravdu šikovný. Když bylo zapotřebí postavit či opravit něco složitějšího nebo něco, na čem hodně záleželo, všichni chtěli pana Kabátu. Byl výborný. Občas si říkám, že jsem u toho, co dělal, měla také zůstat. Je to ohromně zajímavá práce. Tatíček kouknul na omítku – a hned věděl, z jakého je stoupa. Díky němu jsou třeba v chrámu Panny Marie Sněžné ty krásné čisté sloupy z barevného pískovce. A takových míst je samozřejmě víc.

Důsledně říkáte „tatíček“, to se tehdy tak tatínkové oslovovali?

Řeknu vám to stručně a jasně: tatíček Masaryk. Tak to bylo odjakživa, no ne snad? A k tatíčkovi patřila mamička. To k sobě sedlo.

Tatínek vás prý naučil řídit se zásadou pouštět si věci jenom ke kolenům...

Ano, to říkal, snažil se praktikovat – a dobře dělal. Vždyť to tak je! Jak u dobrého, tak u špatného; proč to pouštět výš, když to pak bolí?

Kdy, například, tahle zásada pomohla vám?

Často, a to v dobách minulých, špatných, které tu panovaly ještě před dvaadvaceti lety. Často jsem si tehdy říkala: dost, proč bych po sobě měla nechat dupat?

V 70. letech minulého století jste vedla některá kina, mimo jiné Blaník či Illusion. Jejich dramaturgii jste ale tenkrát zřejmě ovlivňovat nemohla, že?

Ne, to nemohla, to měl pod palcem pan Soukup. Ovšem i nadřazeným tenkrát záleželo na tom, aby jim ty filmy něco přinesly. Premiéry bývají ve čtvrtek, a já jsem ty čtvrky ve svém kině měla vždycky krásné, pěkně zorganizované! Přicházely babičky, každá na tu svoji židli. Malér byl, pokud na to paní kasírka zapoměla, pokud si nepamatovala, že mají svá místa; ty babičky bývají totiž dost tvrdohlavé. Ale byla to perfektní kasírka, měla s těma babčama svatou trpělivost. Každá se dožadovala toho svého, své řady a svého sedadla, a ona to všechno zvládala.

Na ty premiéry jste zvala i kolegy, kteří v tom kterém filmu hráli.

Zvala, a oni šli a přišli. Chlapi za flaštičku, ženský za kytičku. Byli na mě moc hodní, a pro ty lidi, co na film do kina přišli, to byl svátek. A občas se samozřejmě hrál i film, ve kterém jsem hrála já...

Díváte se ráda na svoje filmy?

Víte, já ráda vzpomínám, tak asi ano.

Filmových partnerů jste měla skutečně spoustu. O Vlastovi Burianovi či Oldřichu Novém mluvíte poměrně často, co ale třeba takový František Smolík? I s ním jste si zahrála...

Smolík byl báječný, ale potíže u něj byly s tancem. Když jste ve filmu, nemůžete tančit, jak chcete, ale jak potřebuje kameraman – abyste byl ve správném světle, abyste neměl dlouhý nos, abyste nestínil partnera, aby to či ono

Stále elegantní Zita Kabátová

jsem pracovití. Kolegové přitom k sobě byli ohleduplní, kolegiálně slušní – copak to se dělá, podrážet jeden druhého?! A vlastně jsme si s kolegyněmi – herečkami ani nekonkurovali. Každá jsme měla svůj rank, svoji řeku, po které jsme pluli, a taky svého režiséra.

Vy jste hodně točila s režisérem Vladimírem Slavínským...

Ano, to byl můj režisér a taky báječný chlap. Pořád chtěl něco vědět a byl ohromně rychlý. My jsme spolu film nejdřív zkoušeli jako činohru, jezdila jsem za ním do jeho letního sídla. Pak jsme přijeli do ateliéru, zmáčklo se to, kamera, a jelo se, Museli jsme znát text. Slavínský vyžadoval, abychom ho uměli nazpaměť jako v divadle. A měl pravdu, práce před kamerou pak byla rychlá, a jelikož jsme natáčeli scénu za scénou za sebou, nemuselo se ani moc stříhat.

Zita Kabátová v době své největší slávy

nebylo v záběru, aby nevidal reflektor a tak dále. To ho velmi rozčilovalo. Tak jsme vždycky ten tanec nejdřív natočili, a hodně se tomu pak pomohlo při střihu. Teprve pak to celé bylo ke koukání!

Pan Smolík měl taky prý problémy s řízením auta!

To je pravda, jednou mě málem utopil! Když se mu řeklo, aby vzal volant, tak ho sice vzal, ale tak, že ho div neutrlh, jak se bál. Proto nemohl řídit. Natáčeli jsme ale jednu scénu, ve které jedeme autem, on za volantem. Vzhledem k jeho potížím s řízením bylo to naše auto lanem přivázáno k nákladáku, na něm byli pánové kameraman a režisér. Bylo to za Zbraslaví, mohli jsme si tam dělat, co jsme chtěli, tenkrát tam ještě nic nejezdilo, všechno nám hrálo, místo, čas... Tam je přehrada a od ní šel k silnici pešuňček – říká se to tak, že? Takže tedy pešuňk a voda, a my jsme jeli kolem toho. Rozjeli jsme se, kamera jede, Smolík tam měl asi tenhle text: podívej se, má drahá, jak to slunce krásně do té vody zapadá! A jak mluvil a koukal se na to, zatočil volantem k tomu západu... a málem jsme skončili ve vodě! Naštěstí se to nestalo, protože jsme byli na tom laně. Kdybychom ale jeli doopravdy, asi byste mě tu dneska neviděl.

A hrála jste i s Otomarem Korbelařem...

Ten, když líbal, bylo to o žebra, když Korbelař zabral, byla to síla! Jednou jsme spolu měli na divadle líbací scénu, já měla velký výstřih a Korbelař líbal, kam dosáhl. V té hře jsme se v prvním jednání namlouvali a ve druhém zasnubovali, tak to byly velké líbanice! A já jsem se najednou necítila, všude mě svédilo, ramena, za ušima, opravdu všude. Myslela jsem si, že jsem snad dostala nějakou vyrážku nebo bacila. A víte, co to bylo? Korbelař jedl feferonky, aby jeho manželka nepoznala, že pije! Vždycky jednu štamprličku, jednu feferonku; jednu štamprličku, jednu feferonku... Pořádně jsem mu tenkrát vynadala.

Hrála jste ovšem i v několika filmech po Listopadu 1989; dalo režisérům hodně práce přemluvit vás k tomu?

Ne, přišli kolegové, báječní a rozkošní, a řekli: pojď a nekecej! A bylo hotovo. Ale dnes už bych do toho asi nešla. Co byste taky chtěl po téměř stoleté bábě?!

Tomáš Pilát

(Převzato z dubnového čísla časopisu Film a video)

Program MEDIA pomůže vzniku filmu o bratřech Mašínech i adaptaci knihy Michala Viewegha

Podle aktuálních výsledků evropského programu MEDIA plynulo v roce 2010 na podporu českého audiovizuálního průmyslu přesně 2 019 015 eur, tedy téměř 50 miliónů korun. Finanční podporu získala například producentská společnost Dawson Praha na vývoj projektů, mezi nimiž je i příběh bratrů Mašínů podle stejnojmenné knižní předlohy Jana Nováka *Zatím dobrý*, jež natočí Tomáš Mašín. Sotva před měsícem rozrušily evropský filmový průmysl zprávy o omezení autonomie a rozpočtu programu Evropské unie MEDIA. Na konci minulého týdne se však v Bruselu za účasti více než čtyřiceti sta padesáti evropských profesionálů uskutečnilo veřejné slyšení, ze kterého nakonec vyplývá, že Evropská komise bude rozhodně podporovat pokračování programu, potažmo evropský audiovizuální průmysl. (o schůzce píšeme na jiném místě tohoto čísla *Synchronu*)

Pro Českou republiku je program MEDIA letos otevřený již desátým rokem. Současný program MEDIA 2007 končí v roce 2013 a otázky o jeho další budoucnosti spojily evropské filmové agentury, režiséry,

Režisér Tomáš Mašín

Z filmu Thomase Winterberga *Submarino*

producenty, distributory a kinaře k sepsání petice na podporu zachování programu v jeho současné podobě po roce 2013. Tu podepsalo 1 800 evropských filmařů, mezi nimi i režisérka Helena Třeštíková a Ivan Vojnár nebo producentky Jarmila Poláková a Karla Stojáková. Předseda Evropské komise José Manuel Barroso a komisařka pro kulturu Androulla Vassiliou se v minulých dnech vyjádřili, že úvahy o redukcii programu MEDIA jsou chybné a naopak budou usilovat o jeho rozšíření.

Největší podporu z programu MEDIA v České republice, více než 4 milióny korun, získala v loňském roce společnost Dawson Praha na soubor tří hraných filmů: psychologický thriller na motivy skutečných událostí z období studené války, který by měl režírovat Martin Krejčí, příběh bratrů Mašíků v režii Tomáše Mašína a road movie na pozadí událostí srpna 1968 *Holka Ferrari Dino*, celovečerní film založený na vzpomínkách a stejnojmenném dokumentu režiséra Jana Němce. „Nedokážu si představit, že bych mohla vyvíjet své projekty bez programu MEDIA. Úspěch při žádosti o MEDIA je prvním potvrzením kreativity projektů, ukazuje producentovi, jestli jeho projekty mohou uspět na evropském

trhu,“ říká Monika Kristl z producentské společnosti Dawson Praha. „Podpora z programu MEDIA znamená také mnohem větší šanci najít partnery a film zrealizovat, navíc samotný názor profesionálů z celé Evropy je pro mne velmi cenný,“ dodává Kristl. Uspěla též producentská společnost Rudolfa Biermanna IN FILM Praha se snímky *Perfect Days* v režii Alice Nellis, *Nevinnosti* Jana Hřebejka (již v kinech) a adaptací knihy Michala Viewegha *Krátké pohádky pro unavené rodiče*, jejíž režie by se měl ujmout Aurel Klímt.

Další soubor projektů, který podporu získal, je z dílny produkční společnosti CineArt. Zahnuje nový film Miry Fornay *Můj pes Killer*, *Den štěstí* Ivana Fíly a snímek *Poupata* v režii Zdeňka Jiráského, který vypráví o postupném rozkladu rodiny žijící na malém městě. Program MEDIA umožní také vznik nového hraného filmu Ivana Vojnára *Bez hlesu, jen s úsměvem*, který vypráví skutečný příběh české herečky Anny Letenské. Evropské peníze putovaly i do festivalů Jeden svět či přehlídky animovaných filmů AniFest, vysoký byl rovněž objem podpory pro vzdělávací programy, jež jsou zaměřené mimo jiné na dramaturgii studentských a absolventských scénářů či na podporu dokumenta-

ristů. V kategorii jednotlivých projektů získal finance nový hraný film Ivana Vojnára *Bez hlesu, jen s úsměvem*, který vypráví skutečný příběh české herečky Anny Letenské, popravené nacisty během heydrichiády. „Při velikosti českého trhu je potěšitelné a zajímavé, že české projekty dostávají podporu ve všech hlavních programech MEDIA. Mezi srovnatelnými zeměmi jsme v tomto ohledu výjimka,“ říká Daniela Staníková z české kanceláře programu MEDIA.

Distributoři získali téměř deset milionů korun. V rámci selektivní podpory šlo více než čtvrt milionu korun na distribuci dvaceti zahraničních evropských filmů, s podporou MEDIA se tak v českých kinech distribuují například nejnovější snímek Woodyho Allena *Potkáš muže svých snů* nebo *Submarino* Thomase Winterberga. V systému automatické podpory vypočítávané na základě návštěvnosti evropských filmů využila nejvyšší částku 56 000 eur

(1 356 880 korun) společnost SPI International Czech Republic na podporu distribuce slovenského filmu *Ženy mojího muža*.

Program MEDIA tradičně podporuje filmové festivaly, na které letos putovalo 321 000 eur (téměř osm milionů korun), z níž skoro čtvrtinu získala Asociace českých filmových klubů na pořádání Letní filmové školy v Uherském Hradišti. Vysoký je rovněž objem podpory pro vzdělávací programy – nejvyšší částky 150 000 eur (více než tři a půl milionu korun) získaly program MIDPOINT zaměřený na dramaturgii studentských a absolventských scénářů a institut multi-mediální tvorby CIANT pro svůj program TranslStor, který je podporován již od roku 2003. Dalším významným příjemcem podpory z programu MEDIA Training je i Institut dokumentárního filmu, který získal na podporu svého programu pro dokumentaristy střední a východní Evropy 112 800 eur (skoro tři miliony korun).

Program MEDIA nabízí také podporu českým kinům prostřednictvím účasti v evropské síti Europa Cinemas. Do té patří celkem 27 českých kin, členy jsou například kina Aero, Světozor nebo Lucerna v Praze, Metropol v Olomouci, Bio ráj v Turnově nebo kino Hvězda v Uherském Hradišti.

Martina Reková

Kontakty:

Martina Reková, tiskový servis:
martina.rekova@4press.cz, tel. 731 573 993
Daniela Stamílová, MEDIA Desk Česká republika:
stanikova@mediadeskcz.eu, tel. 606 622 201

ZMĚNA VE VEDENÍ MEZINÁRODNÍHO FESTIVALU DOKUMENTÁRNÍCH FILMŮ JIHLAVA

Andrea Slovaková odešla koncem března z pozice ředitelky pro publikační činnost a po devíti letech tak opouští každodenní práci na festivalu. Pozice ředitele pro publikační činnost se tímto ruší.

Andrea Slovaková ale zůstává v externím kontaktu s festivalem jako dramaturgyně experimentálních filmů, vedoucí workshopu Media a dokument a šéfredaktorka Dok.revue, která vychází jako příloha časopisu Respekt.

„Jsem hrdá na výsledky našeho společného snažení s Markem Hovorkou a Petrem Kubickou, když vidím, že dokumentární film má svoji neobejitelnou pozici v médiích, kinech, vysokoškolských učebních plánech... Vidím v tom nezanedbatelný podíl jihlavského festivalu. Tento viditelný posun je zdrojem velké radosti. Děkuji všem kolegům, novinářům, režisérům a institucím za spolupráci,“ říká Slovaková.

S otázkami ohledně festivalu se kdykoliv obraťte na ředitele Marka Hovorku, v průběžných programových otázkách na programového ředitele Petra Kubicu, v provozních pak na výkonnou ředitelku Katarínu Holubcovou.

red

KAREL TEISSIG – VÝSTAVA FILMOVÝCH PLAKÁTŮ

Kino Světozor a Filmová galanterie Terryho ponožky pokračuje již šestým rokem v cyklu autorských výstav s názvem Zlatá éra českého filmového plakátu další, třináctou výstavou.

Tentokrát se veřejnosti svými návrhy filmových plakátů představuje propagátor koláže v plakátovém umění **Karel Teissig**. Výstava začala koncem března a potrvá do 31. května. „Jde o obsáhlou výstavu. Z jednoho sta devíti plakátů, jež Karel Teissig vytvořil, uvidíme 66 plakátů z let 1959 až 1989. Tato výstava tedy představí více než dvě třetiny filmových plakátů Karla Teissiga a obsáhne celé období třiceti let, ve kterých se výtvarné plakáty pro Ústřední půjčovnu filmů vytvářely,“ říká Pavel Rajčan, kurátor sbírky filmových plakátů Terryho ponožky.

Plakáty Karla Teissiga i ukázky z jeho další tvorby na poli užitého umění jsou k nahlédnutí na stránkách Terryho ponožek: www.terryhonožky.cz/plakaty/parametr-1-autori/41-teissig-karel. Je zde umístěno více než 100 ukázek z jeho ilustračních prací, obálky knížek a další tvorba.

Krátce ze života Karla Teissiga

Narozen 19. dubna 1925 v Unhošti, zemřel 1. října 2000 v Praze. Malíř, grafik a ilustrátor.

Studoval na Škole malby SVU Mánes v Praze (1943–1945; Josef Liesler, Jan Bauch, Stanislav Ježek), Akademii výtvarných umění v Praze (1945–1950; Vratislav Nechleba) a Académie Royale des Beaux-Arts v Bruselu (1948; L. Devos). Samostatně a kolektivně vystavoval od padesátých let 20. století.

V letech 1959–1989 vytvořil dvaosmdesát filmových plakátů. Oceněné filmové plakáty: 1964 cena Toulouse-Lautreca v Paříži (Burziáni).

Významně ovlivnil českou filmovou plakátovou tvorbu. Byl jedním z propagátorů koláže v plakátovém umění. Byl také bytostně spjat s knižní ilustrací – jeho ilustrace nejsou jen výtvarným doprovodem ke knize, vycházejí z příběhu, ale vytvářejí svůj osobitý svět, který je součástí osobitého světa celého autorova výtvarného díla. Nepatří sem jen knižní ilustrace, obálky knih, plakáty, ale také obrazy, na kterých jsou většinou zachyceny lidské tváře. Ani krajiny se neobejdou bez lidí. Dokonce moře na jeho obrazech je zrcadlem lidského osudu, smutku nebo radosti. Je autorem odborné publikace *Technika kresby* (Artia Praha, 1986, Aventinum Praha 1990). V devadesátých letech minulého století publikoval řadu esejů o výtvarném umění v časopise *Bar a Man*.

(PhDr. Marta Sylvestrová, *Český filmový plakát*, MG 2005)

PŘEHLÍDKA BEST OF VISEGRAD CINEMA V BRUSELU

Mezi 22. a 27. březnem pořádalo České filmové centrum v Bruselu přehlídku BEST OF VISEGRAD CINEMA, konala se u příležitosti oslav 20. výročí založení visegrádské skupiny.

V bruselském kině Vendôme byly k vidění čtyři snímky z každé země z posledních let, a to vždy divácky nejúspěšnější film, největší zahraniční úspěch, nejlepší dokument a nejúspěšnější film pro děti a mládež. Přehlídce předcházela konference s názvem *Quo vadis Visegrad?*

„Přehlídka Best of Visegrad Cinema byla iniciována Mezinárodním visegrádským fondem, který v srpnu 2010 vyhlásil grantové řízení na kulturní akce doprovázející oslavy založení Visegrádu. České filmové centrum se řízení zúčastnilo, grant získalo a tak vznikla myšlenka uspořádat na jaře 2011 v Bruselu takto velkou akci, která ukazuje to nejlepší z kinematografie střední Evropy z posledních let“ vysvětluje Markéta Šantrochová z ČFC. Každou ze čtyř visegrádských zemí zastupovaly, jak bylo řečeno, čtyři filmy: divácky nejúspěšnější film, největší zahraniční úspěch, nejlepší dokument a nejúspěšnější film pro děti a mládež. Za Českou republiku to byly *Vratné lahve* Jana Svěráka, *Ob-*

sluhoval jsem anglického krále Jiřího Menzela, *Občan Havel* Pavla Kouteckého a Miroslava Janka a *Kdopak by se vlka bál* Marii Procházkové. Slovensko zastupovaly *Bathory* Juraje Jakubiska, *Slepé lásky* Juraje Lehotského, *Jak se vaří dějiny* Petera Kerekese a *Král sokolů* Václava Vorlíčka. Z Polska byly uvedeny filmy *Mall Girls* Katarzyny Roslaniec, *All that I Love* Jaceka Borcucha, dokument *Rabbit à la Berlin* Barteka Konopky a *Tricks* Andrzeje Jakimowského. A konečně maďarskou kinematografii zastupovaly *Poligamy* Dénese Orosze, *The Investigator* Attily Gigora, *The Last Bus Stop* Zsuzsy Böszörményiové a Kaie Salminenová a *CATcher – Cat City 2* Bély Ternovského.

Někteří z uvedených tvůrců se akce zúčastnili, jmenujme například Mariu Procházkovou a Petera Kerekese.

Slavnostní zahájení přehlídky se uskutečnilo v prostorách Stálého zastoupení ČR při Evropské unii a pod záštitou J. E. paní Mileny Václavové, velvys-

lankyně, stálé představitelky České republiky při Evropské unii. Partnerem zahájení přehlídky bylo také České centrum v Bruselu.

Souběžně s filmovou přehlídkou běží dva týdny na portálu VoD UniversCiné speciální nabídka Best of Visegrad Cinema, která za zvýhodněné ceny nabízí české, slovenské, polské a maďarské filmy.

Přehlídku pořádalo České filmové centrum, akce byla podpořena Mezinárodním visegrádským fondem. Partneři byly filmové instituce v Maďarsku (Magyar Filmunio), Polsku (Polish Film Institute) a na Slovensku (Slovenský filmový ústav). Lokálním partnerem bylo České centrum Brusel a portál UniversCiné, které zajišťuje VoD filmů v Belgii. Více informací naleznete na www.filmcenter.cz/visegrad.

Kontakt:

Markéta Šantrochová, marketa@filmcenter.cz, mobil: +420 724 329 948.

ČESKÝ LEV 2010

Sašky českých lvů za filmovou tvorbu roku 2010 byly rozdány 5. března 2011 ve velkém sále pražské Lucerny. Večer byl tentokrát připraven a režirován s elegancí a vkusem, což zdaleka neplatí pro všechny slavnostní programy dosavadních 17 ročníků udělování výročních filmových cen. Podstatný podíl na příznivém dojmu měl moderátor Jan Budař, jehož vystupování bylo profesionální a zároveň příjemné, mělo glanc a nepostrádal vtíp.

Naproti tomu není jisté, zda zvýšení počtu nominací u jednotlivých kategorií (z dosavadních tří na pět) nějak výrazně přispělo ke zduaru akce a znamenalo pro Českou filmovou a televizní akademii usnadnění výběru; spíše bylo možná vedeno snahou ztraktivnit program – zejména televizním divákům – zmnožením známých tváří. Verdikt akademiků byl nicméně přijat u odborné veřejnosti i v publiku kladně.

Jan Budař s jedním z členů taneční skupiny The Pastels

Moderátor večera Jan Budař

Lucerna byla tradičně přeplněná

OFICIÁLNÍ VÝSLEDKY

Nejlepší film > POUTA – Vratislav Šlajer <
Nejlepší režie > POUTA – Radim Špaček <
Nejlepší scénář > POUTA – Ondřej Štindl <
Nejlepší kamera > POUTA – Jaromír Kačer <
Nejlepší ženský herecký výkon v hlavní roli
 > MAMAS & PAPAS – Zuzana Bydžovská <
Nejlepší mužský herecký výkon v hlavní roli > POUTA – Ondřej Malý <
Nejlepší ženský herecký výkon ve vedlejší roli
 > ŽENY V POKUŠENÍ – Eliška Balzerová <
Nejlepší mužský herecký výkon ve vedlejší roli
 > KAJÍNEK – Vladimír Dlouhý <
Nejlepší střih > KUKY SE VRACÍ – Alois Fišárek <

Nejlepší zvuk > KUKY SE VRACÍ – Pavel Rejholec, Juraj Mravec, Jakub Čech <
Nejlepší hudba > KUKY SE VRACÍ – Michal Novinski <
Nejlepší výtvarný počin > PŘEŽÍT SVŮJ ŽIVOT – Jan Švankmajer <
Nejlepší dokument > KATKA – Helena Třeštková <
Mimořádný přínos české kinematografii > Zdeněk Svěrák <
Divácky nejméně úspěšný film > ŽENY V POKUŠENÍ <
Cena Magnesia za nejlepší studentský film > GRAFFITIGER – Libor Pixa <
Cena filmového portálu KINOBOX.cz pro nejlepší film > ŽENY V POKUŠENÍ <
Nejoblíbenější česká žijící herečka podle návštěvníků www.ceskylev.cz
 > Eliška Balzerová <
Nejoblíbenější český žijící herec podle návštěvníků www.ceskylev.cz
 > Ivan Trojan <

Zdeněk Svěrák s Českým lvem za celoživotní přínos české kinematografii

Eliška Balzerová v obležení novinářů

Ondřej Štindl přebírá Českého lva za scénář k filmu Pouta

Někteří ocenění po slavnostním ceremoniálu

Foto Ondřej Dobiáš

Přehled filmů podle počtu získaných trofejí	Přehled filmů podle počtu zúžených nominací	Přehled podle počtu původních nominací
Pouta – 5 Kuky se vrací – 3 Ženy v pokušení – 1 Kajínek – 1 Mamas & Papas – 1 Přežít svůj život – 1	Pouta – 11 Občanský průkaz – 8 Kuky se vrací – 5 Největší z Čechů – 0 Habermannův mlýn – 4 Mamas & Papas – 1 Přežít svůj život – 3 Kajínek – 1 Ženy v pokušení – 2 Hlava-ruce-srdce – 1	Pouta – 13 Občanský průkaz – 11 Kuky se vrací – 7 Největší z Čechů – 7 Habermannův mlýn – 6 Mamas & Papas – 5 Přežít svůj život – 3 Kajínek – 3 Ženy v pokušení – 3 Hlava-ruce-srdce – 2

WEBOVÉ STRÁNKY FILMU LIDICE DOSTALY NOVOU TVÁŘ

Přípravy nabírají rychlý spád, premiéra filmu se po dohodě se zástupci škol přesouvá na poslední květnový den.

Stránky filmových Lidic dostaly zbrusu nový kabát, por-tál nyní více připomíná filmový plakát, který se stane součástí i právě připravovaných učebnic dějepisu devátých tříd. „Změna designu má naznačit, že teď už jde skutečně do tuhého. Do premiéry Lidic zbývá něco přes dva měsíce, proto jsme se rozhodli propojit vizuální podobu stránek s plakátem. Budeme také ještě častěji přinášet nové informace o tom, co se právě děje nebo co se o Lidicích píše,“ vysvětluje producent filmu Adam Dvořák. Proměna stránek byla předem domluvena s jedním z hlavních sponzorů, firmou AutoCont.

Promítání pro pedagogy zažil film Lidice v úterý 22. března. Téměř finální podobu viděli zástupci škol. Pracovní tým filmu považuje za důležité zprostředkovat odkaz Lidic i těm nejmladším generacím a proto je zájmal názor pedagogů. Dohodli se, že by bylo dobré, aby byl dostatek času pro školní projekce ještě před prázdninami. Z tohoto důvodu se termín slavnostní premiéry přesunul na poslední květnový den a distribuční premiéry na 2. června. K tomu Adam Dvořák dodává: „Byli jsme všichni až doslova zaskočení pozitivním přijetím filmu – jak na pražské projekci, tak na projekci v Paříži pořádané pro zástupce festivalu v Cannes. Vzhledem k tomu, že před prázdninami jsme měli pouze tři týdny a zájemců o školní představení je hodně, rozhodli jsme se premiéru posunout o týden dříve, aby se dostalo na všechny zájemce.“

Příběh pana Šímy (hraje Karel Roden) vychází z reálných historických podkladů. Dodnes žije jeho vnučka. Právě skutečné příběhy, které se staly, dokážou emotivně mnohem lépe zprostředkovat hrůznou historii Lidic a akt genocidy, než jakýkoliv jiný dokumentární film. Lidice jsou příběhem skutečných lidí.

Zájemci o školní představení mohou kontaktovat Bioscop, Marcelu Prýcovou, prycova@bioscop.cz. Pro více informací sledujte www.filmlidice.cz.

Pár údajů o filmu:

Koproducenti jsou MagicBox, MagicBox SK, Česká televize, Vinná galerie a Slovenská televize. Hlavními partnery filmu jsou Autocont a Česká zbrojovka

Partnery jsou Státní fond ČR pro podporu a rozvoj české kinematografie, Ministerstvo obrany ČR a Audiovizuální fond SR

Mediálními partnery jsou MF Dnes, iDnes.cz, Impuls, Instinkt, FDB a Euro AWK. Partnerská města jsou Lidice, Kladno, Praha, Liberec a Opava.

Distributorem je Bioscop.

Plakát k filmu Petra Nikolaeva Lidice

Johana Turnerová

Znovu prosíme všechny členy FITESu, kteří tak doposud neučinili, aby zaplatili své členské příspěvky rok 2010 i na rok 2011. Členský příspěvek činí 600 Kč ročně, důchodci od 60 let platí 300 Kč a nad 65 let dobrovolně.

Číslo účtu, na který lze příspěvek uhradit, je: 0026831021/0100, do zprávy pro příjemce prosím napište: doplatek za rok 2010. V příštím čísle otiskneme dlužníky.

Program **MEDIA**

**20 let podpory
evropského audiovizuálního
průmyslu**

DISTRIBUCE

PODPORA PRODUCENTŮ

VZDĚLÁVÁNÍ

PROPAGACE / FESTIVALY

NOVÉ TECHNOLOGIE

KINA

MEDIA MUNDUS

MEDIA Desk Česká republika, Národní 28, 110 00 Praha 1
Tel.: +420 221 105 209 - 210, Fax: +420 221 105 303, E-mail: info@mediadeskcz.eu
www.mediadeskcz.eu

Provoz kanceláře MEDIA Desk Česká republika financuje Ministerstvo kultury a Evropská komise.

Festival českých filmů

*Milujeme
český
film...*

24
finále
www.czechfilmfest.cz

PLZEŇ
17-23
DUBEN
2011